

Andreae Vesalii Bruxellensis, scholae medicorum Patavinae professoris, suorum de humani corporis fabrica librorum epitome : Vesalius, Andreas (1514-1564)

<https://hdl.handle.net/1874/212120>

LECTORI.

Q V O D modò damus librorum de *Humani corporis fabrica* Compendium, in duas partes dissectum est. quarum una sex capitibus complexa, succinctissimam omnium partium historiam complectitur: altera in pluribus tabulis earundem delineationem simul cum characterum quibus insigniuntur indice proponit. Quare tuo ipsius arbitratu nostrum ordinem (quem exuario ad impressionis formam, compingendiq; rationem commodissimum selegimus) tanti quanti usum erit pendens, aut partium descriptionem, aut designationem, notarunq; indicem primum agredieris, quem omnino à figuris nudas viri mulierisq; imagines proponentibus auspicabere, ubi externarum sedium appellations, cœ illarum imaginum index, occurrent. Integræ ossium compagem offert figura à viri tergo impressa: quanquā & figure ad viri illius proportionē delineata, ac velut muscularū tabulae inscriptæ, etiam sectionis serie ossa proponant. Et principiæ carum quarta & quinta. Muscularum etenim ligamentorumq; delineatio petenda est primum ab illa quam è regione figuræ omnia ossa experimentis locamus, ob idq; prima muscularum figura inscribitur: cui succedit que tertia nominatur, dein quarta & quinta. Nervi tonis que cibo portu que fit organa, & dein cor partes que ipsius munij subservientes, simul cum nervorum serie proponuntur figuris nudam mulieris imaginem subsequentibus, ubi & mulierum generationis spectantur instrumenta, perinde ac virorum organa occurrent in figura quinto musculo. rum tabulae agglutinata. Eorum que edularia complectuntur imaginem, præter tabulam nervis commonstrandis paratam, muscularum figura satis absolute referunt, ac primum quidem caput prima figura, dein secunda, mox quarta, simul cum imaginibus quas eius figura manus amplexantur, & has subsequitur que in sinistra quinta figura manus est obvia, aliaq; inibi præter oculi partium effigiem humi decumbens. Vale, & nosris conatibus candidè (uti offeruntur) utere.

BASILEAE.

A
BIBLIOTHEEK DER
RIJKSUNIVERSITEIT
UTRECHT.

SERENISSIMO PRINCIPI PHILIPPO, DIVI CAROLI QVINTI IMPERATORIS MUTXIMI INVICTISSIMI QUE FILIO HÆREDI.

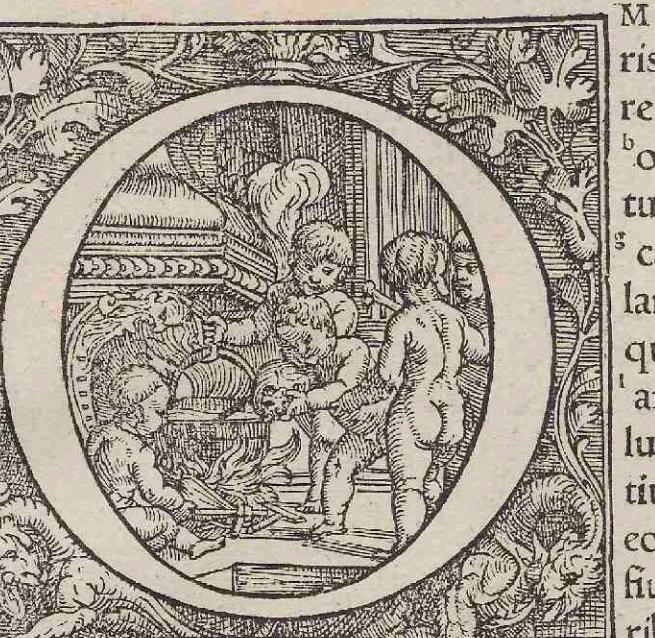
Andreas Vesalius S.

ENVI hoc chartarum contextu, maxime Princeps PHILIPPE, qui immortalis tu nominis splendore decoratus, in communem studiorum usum auctoritate emititur, humani corporis historiam enumerationis modo ita partitus sum, singulae enumeravi, ut praecipua naturalis philosophia pars creaturæ omnium absolutissime & iuxta dignissimæ fabricam pertractans, imaginis cuiusdam uice operum Naturæ studioris ob oculos uerari posse, quæ quoad fieri licet sicut cinctæ, ac minus opere ea exprimat, quæ sepe huius argumēti libris diffusæ complexus sum, quorum hæc Epitome semita quædam, aut apparet etiam iure habebitur, capita quæ illis demonstrantur acerutin comprehendens, omnia p[ro]f[essione] scilicet proponens, ut augurier eam pro tua incredibili humanitate, qua etiam tenuissimum quod[rum] scripti genus alacriter amplecteris, etuo conspectu non reiectandam, quando ut hac inuenire adhuc etate tam uarijs virtutibus exornata, omnium disciplinarū & artium miro amore teneris, ita quoq[ue] generosissimi, ac qui uniuerso orbite aliquando praeficiatur digni prorsus animi tui domiciliū, uel obiter cognoscere tunc ducas, atq[ue] summorum Imperatorum, Regum, Consulium exemplo tur, e misericordiæ arbitraberis, nos adeo uaria seculantes studia, corporis quod perpetuū circumferimus harmoniā latère, ac hominem sibi ipsi penitus esse incognitum, neq[ue] instrumentorū tam diuinæ ab immenso rerum Opifice structorum compagem perscrutari: quorum munere ea quæ potissimum, et sola prope modum admiramur, alioquin conficiuntur. Verum si hac ratione conatus iste tuo omnibus admirabili iudicio forsitan non displacebit, illum tamē medicis adeo nolle reddi familiarem, ut dum prode se conor, ac in posterum quibusdam fôrdidorum typographorū mancipijs ad aliorum labores ineptissime in arctum contrahendens, suoq[ue] nomine emittendos ad rei literaria perniciem natis, occasionem p[ro]cipere studio, magnopere obsim. Nemo enim nescit, quantum disp[er]di in scientijs omnibus compendia conciliare soleant. Quandoquidem & si illa ad perfectam absolutamq[ue] rerum cognitionem uiam quandam & rationem p[ro]figere uideantur, ac latius prolixiusq[ue] alibi tradita, breuiter uniuersimq[ue] continent, hocq[ue] in primis nomine instar indicis & memorie sedis conseuant, in quam sparsim scripta ritè collocentur, nihil minus compendia ideo egregie nocent, magnamq[ue] literis cladem adserunt, quod illi solimmodo addit[ur], uix quicquam aliud hodie perlegamus, etiā ijs qui se totos disciplinis mancipi parunt, dunt axat ad scientiarum umbram & superficiem aspirantibus, ac penitus solidè ne nihil eruentibus. Huius mali quantumuis in omnibus propemodum studijs id late uagari constet, medicorum uulgus grauiissime insimulandum est, quod adeo ignauiter hominis partibus dignoscendis operam nauat, ut ne enumeratione quidē ad eas descendas utatur. Quum enim p[re]ter cuiusque partis functionem & usum, ipsius quoque situs, figura, magnitudo, color, substantia natura, ad cæteras partes conexus ratio, ac eius generis permulta in partium examine medico nunquam satis perspecta esse queant, quotus quisque reperitur, qui ossium, cartilagineum, ligamentorum, muscularum & uenarum, arteriarum neruorumq[ue] frequentissima per totum corpus serie excurrentem, ac uiscerum, quæ in corporis habentur cavitatibus, uel numerum modo tenet. Ut pestilentes p[re]terea in medicos, in communis hominum uitæ exitium grasseant, qui ne unquam quidem sectioni astiterè, quum in corporis cognitione nemo aliquod operæ p[re]cium p[re]stiturus sit, qui non proprijs manibus, uti Aegyptiorum reges consueuerunt, sectiones obicit, et illas perinde ac simplicia medicamis sedulò frequenterq[ue] uerauerit. Unde etiam nunquam satis laudabuntur prudentissimæ Asclepiadi familiæ, liberos domi ut lectio[n]e & scriptura, sic & cadaverum resectionibus exercentes, ut ita edociti, felici M[ed]icorum omne studijs incumberent. Ceterum hic nostrarum in Anatome tortus medicæ artis basi ac fundamento perdiscenda ostentant, quam nobis qui medicina nomen dedimus, p[er] necessaria sit humanarum partium notitia, haud demonstrandum assumpsi: quum cuiusque conscientia abunde attestetur, in morbis curandi eorum cognitionem primas, secundas ac tertias partes merito sibi uendicare, hanc quæ in primis ab affecta sede peti, debitum quoque p[re]ter alia auxiliorum usum commonstrante. Quinetiam qui ueteri medicina nunc in plerisque gymnasijs prisistino nitor p[ro]pemodo restituta dedicantur, quā parum frigideq[ue] haclensis a Galeni temporibus in Anatome sudatum fuit: qui & sibi uis procerum facile sit primarius, humanum tam[u]en corpus nunquam aggressus est, & similes potius quā hominis ab illius fabrica innumeris sedibus uariantis partes descripsiſſe (ne dicam, nobis impossissime) modo colligitur. Quod autem ad meam attinet au[d]aciam, quæ exiguum hoc tuaq[ue] indignum Maiestate munusculum, tanto patrocinito unice commendatum, ancipitem iudiciorum aleam suabit, nullam excusationem p[re]texurus sum, nisi quod hanc falsam molam, quæ maximè per studiorum rationem litare datur, tantisper me erga patriæ Principem singularis obseruantia pietatisq[ue] specimen esse uelim, dum thura quoq[ue] offerre aliquando dabitur. Patauij, Idibus Augusti. Anno d' Vr[ob]gini partu M D L I I.

ANDREAE VESALII BRUXEL- LENSIS SVORVM DE HMANI CORPORA FABRICA LIBRORVM EPITOME.

DE OSSIBVS, ET CARTILAGINIBVS, seu ijs que corpus sufficiunt partibus. Caput I.

MNES humani corporis partes sunt aut[em] similes, sensu ue similes, ut os, cartilago, ligamentum, fibre, membrana, caro, adep[er]t[us] aut[em] dissimiles, instrumentaria ue, quemadmodum uena, arteria, neruus, musculus, digitus, & reliqua totius corporis organa: que eo magis instrumentaria sunt, quo pluribus similibus, ac dein instrumentariis etiam partibus (ut manus & caput) componuntur. Offa durissime aridissimeq[ue] totius corporis partes existunt. Cartilagines uero ossibus molliores sunt, secundum ossa tamen durissime totius corporis partes censentur, atque his simul et illis uniuersum corpus sustinetur, omnianq[ue] ipsiis adnascuntur adstabilunturq[ue]. Caluaria cerebri ac sensus organorum sedes, multis constat ossibus: in fronte siquidem saepius unum tantum, idq[ue] p[re]cipue in mulieribus, conspicitur; in occipito similiter unum, in uertice duo, ad utramq[ue] paucorem uel tempus unum, cui cauitas insculpit[ur], organo auditus respondendo adaptata: & duo complectens ossicula, quorum unum in eudi aut molaris denti, alterum uero malleolo non incepte assimilaueris. Hoc quoque os, p[re]terquam quod ipsi cartilago auris corpus erectum seruans continuatur, tres exigit processus: ac unus uberior papillam refert, alius stylum, aut acum, aut galli calcar; tertius antros ductus, superiorisq[ue] maxilla ossi in externa oculi sede locato serrata compage commissus, in altero latere portionem constituit eius sedis caluariae, quam iugale os vocamus. Quinetiam temporis os posteriori inferiorisq[ue] ipsius parte simul cum occipitis ossis basi caluariae regionem efformat, quam praerupte rupinon duritia modo, uerum & imagine conferimus. In capitio basi os insigne habetur, cuneo a Dissecionum professoribus comparatum, & forma impense uarium, processusq[ue] educens uespertilionum alis similis. Ad h[oc]c aliud os in narium summo reponitur, cribri aut potius spongea forma peruum, & cum septem enumeratis ossibus amplitudinem cerebro exciendo paratam constituens, nariumq[ue] septum efformans. In superiori maxilla, p[re]ter dentes duodecim ossa recensentur, unum utrinq[ue] in exteriori sedis oculi regione, & duo utrinq[ue] etiam in interiori, & unum utrobicq[ue] in inferiori, quod maxilla ossium longe maximum uisit, superiorum alterius lateris dentium alveolos sibi insculptos obtinens. Ad palati finem, quia narium foramina in fauces pertinet, utrobicq[ue] unum eius maxillæ os consistit, & prominentis deniq[ue] nasi pars duobus extruit ossibus, priuato nomine (ut & cetera maxillæ superioris ossa) constitutis, & nasi cartilagines producentibus, quibus cartilagineæ narium g[ener]e alæ stabiluntur. Haec tenus commemoratorum ossium pleracim uicem suturis committuntur, ex quibus transuersi in sincipite ducta coronalis dicitur: transuersi uero in occipito prorepens, à & similitudine nomen obtinuit, quæ autem ab huius uertice ad coronalis medium per capitum longitudinem incedit, sagittalis uocatur, at quæ ab hac æquæ distant, & super aures feruntur, non suturarum speciem, sed ueluti duarum inuicem incumbentium squamarum imaginē exprimit, inde etiam squamosæ conglutinationes appellantæ. Reliqui etiam dictorum ossium connexus nullib[us] adeo exquisiti, ac tres modis dicti, formam futuræ referunt: imo locis aliquotis simplicis linearis speciem commonstrantes, harmoniæ potius quā futurae nomen merentur. Inferior maxilla simplici constat osse, nisi forte admodum puerulis in summo mento ex bini ossibus ita coalescat, quemadmodum plurima puerulorum ossa multis ossibus compinguntur, quæ alias illis, qui ad summum deuenere incrementum, simplicia occurunt. Articulatur uero inferior maxilla utrinq[ue] ossi, quod ad aurem constitut, peculiari cartilagine h[oc]c p[re]ter illam interueniente, quæ ossium capita sinusoq[ue] ubi inuicem componuntur, crista modo oblinit, & articulum prompte uersatilem & ab iniurijs in continuo ossium affricitu liberum reddit. Utraq[ue] maxilla plurimum sedecim d[icitur] nanciscitur, quatuor nimirum incisorios, duos caninos, & decem molares, quæ forma ante aquam eruantur apparet differunt, sic etiam impar radicum numero suis presepiolis infiuntur. In fauibus lingua radici os p[re]ponitur & imaginem uerius quam exprimens, & pluribus contextum ossiculis, ex quibus humiliora suis extremis aspera arterie capitis (quod laryngem libenter quam guttur nuncupamus) cartilagini committitur, que scutū refert, primaq[ue] laryngis cartilago numeratur, actangentibus tota occurrit. Secunda enim magna ex parte posteriore laryngis sedem constituit, & anulo quem Thracæ dextro pollici sagittantes imponunt simili, nomine destituitur, hinc quodammodo id inueniens. Tertia, quæ duabus proprijs extruit partibus, uasorum quibus aquam manus lauaturis affunduntur orificio responderet, in laryngis medio rimam efformans tibiarū linguis, seu fistularum quas ori inuidus rimis similem, linguamq[ue] ob id nuncupatam. His cartilaginibus operculum simul cartilagineum & pingue, ligamentiq[ue] in uerba participis in sternit, reliquis interim asperæ arterie cartilagineibus, quæ ipsi caudice et ramos in pulmonē digestos constituit, & uel C. imaginē exprimitibus. Dorsum medullæ dorsali iter potius simum parat, ac corporis ueluti carina in collum ceruicem ue, thoracem, lumbos, lacrum os, & coccyx seu cucus os diuidit, trigesinta quatuor ossibus (quas uertebras vocamus) efformatum. Ac ceruix septens cōtinet, multis, & in omnibus non pari numero processibus ornatas, ad quarum primam (quæ sola inter reliquias uertebras spina destituitur, & transuersos processus egredi protuberantes possidet) caput antrosu[m] retroflumq[ue] rectâ ducimus. Secunda uero uertebra (cui processus instar canini dentis prominens a dicit) beneficio caput circumuertimus. Reliquarū autem opera in latus, sed tantum secundari, caput fertur. Thorax duodecim obtinet uertebras, costarum articulationes admittentes, ac harum ferent inima ascendentibus & descendenteribus processibus, quibus uertebras p[re]ter ipsarum corporum connexum inuicem articulantur, à proximis uertebris suscipitur, ut prima cervicis & supra & infra ipsi contermina ossa suscipit: reliqui interioris uertebris illi duo decimæ superioribus lupræ quidem sulcatis, infra autem suscipientibus: & qui inferius consistunt, infra suscipit, supra suscipiuntur. Subsunt uero illi duodecimæ, quinq[ue] lumborum uertebras, dein sacrū os, plurimum sex proprijs compactum ossibus, inuicem ualidè xix. Coccyx uero os infima sede in cartilagine desinens, crebro quatuor exiguis constitutur ossiculis, nulli nero iter p[re]bentibus, neque illo donatis foramine, quod dorsalis medulla reponatur. Pectoris os anteriorum thoracis (qui congruā cordi & ipsi subseruentium organorum sedem parat) regionem sibi uendicans, rarissime septenis, uerum paucioribus extruit ossibus, septem costarum articulatione utrinq[ue] excipitibus. Quippe ex duodecim costis utrobicq[ue] positis, & in cartilagine degenerantibus, septem elatiōes suis cartilaginibus pectoris ossi coarctantur, hinc uerarum & legitima rum nomen fortæ. Quæ autem pectoris os non contingunt, & tanto magis ab illo anterioris abdominis regione deficiunt, quanto humiliorem sedem obtinent, spuria vocantur. Inferior pectoris ossis sedes in cartilagine cestat, obtuso ensis mucroni (perinde a rotum pectoris os ensi assimilatur) respondens. Superiori autem ossis sedi ubi latissimum & robustissimum est, iugulumq[ue] consistit, utrobicq[ue] una articulatur clavicula, humeri articulatum à thoracis laterem remouens. Scapula etenim trianguli imaginem quadammodo exprimens, posteriore thoracis sedem altera ex parte occupat, in ceruicem desinens, cui acetabulum insculpit, brachij ossis capiti excipiendo conuenient: deinceps de ipsius dorso processum educit, qui super humeri articulum pertingit, summus humerus appellatur: ac clavicula peculiaris cartilagineis interuentu (ut & in clavicula ad pectoris os nexus fit) articulatus, humeri articulatum à thorace auxiliu clavicula dedit: humeri etiam articulatum superius perinde munens, ac interior scapulae processus anchoræ, & c. aut C. comparatus. Brachij itaq[ue] os, seu humerus, scapulae articulatur, & huius inferioris sedi uarijs sinibus & tuberibus exornata, rursus duo inib[us] ossa iunguntur, radius nimurum & ulna, quæ totius membrino-

f. i. d. s. u. r. o. p.
s. t. p. r. e. c. h. u. r.
*b. h. d. g. m.**l. t. r. a. n. g. e. n.*
a. u. t. s. t. i. b. o.
b. p. o. r. y. s.
a. u. t. s. t. r. e.
*x. a. l. o.**l. t. r. a. n. g. e. n.**m. a. r. y. b.*
d. o. u. r.
n. e. x. t.
*a. u. t. s. t. r. e.**p. t. e. r. y.**g. n. a. r. v.*
u. r. t. r. o. p.
*t. r. i. p.**g. n. a. r. v.**u. r. t. r. o. p.**o. b. u. s.**u. r. t. r. o. p.**u. r. t. r. o. p.**c. u. s.**d. r. o. w.**e. u. s.**g. i. d. l. o.**c. o. r. p. o. n.**b. m. u. r. s.**f. a. z. g. u. s.*
g. i. d. l. o.
*c. o. r. p. o. n.**b. m. u. r. s.**g. i. d. l. o.**c. o. r. p. o. n.*

DE OSSIVM AC CARTILAGINVM LIGAMENTIS;

Caput II.

IGAMENTVM non minus quam musculorum eneruationes, & organa quibus animalis spiritus a cerebro deducitur, neruino nomine uulgò donati, corpus est simile, ex osse aut cartilagine principium ducens, sensus propemodù omnis expers, durum, sed tamè cartilagine mollius, album, & in colligando, continentendo, obtegendo, ac musculus constituendis variis in hominum fabrica usus praestans. Musculus enim motus ex nostro arbitratu pendens instrumentum censetur, multis membranis ligamentis naturam possidentibus, & carne intertextis fibris formati, ac ut in se contrahatur, mouenda quæ partem agat, neruorum a cerebro animale uim adserentem opem non secus quam sensu organa requiriunt: similiter ut reliquæ quas enutriri oportuit partes, uenias ac arteriæ irrigantur. Ceterum tendo musculi quædæ est eneruatio, ac uel illius fibrarum citra carnis interuenienti coalitus. Quippe tendo a musculo tunc solùm producitur, quando ille adeò longam sedem ab exortu (quem ab osse, aut cartilagine, aut membrana quam sunit) ad insertionem (quam in mouendam partem molitur) obtinet, ut ipsius fibræ carnis primariae muscularum partis implexu universo ductu non indigeant. Adeò ut longiores musculi in tendimus modò teretem, modò latum, & ueluti membrane, modo breviorem, modò longorem desinant: breues autem musculi uniuero progressu carnei permaneant, in nullam notatum dignam eneruationem degenerantes. Porro frontis cutem membrana ipsi substrata, & carneis fibris adaucta mouet. Cutis namque natuum corporis tegumentum exterius tenuem admodum obnatam exigit cuticulam, ueluti ipsius uerè cutis efflorescentiam. Interius uero per uniuersum corpus membrana quædam cuti subducitur, quæ quod alicubi (quemadmodum hic in fronte) carneis fibris aduagatur, carne uocari uisum suum, atque inter hanc membranam & cutem a deo plurimus homini afferuantur. Superior palpebra etiam dicta nuper membranæ beneficio mouetur: ea enim parte qua hec ad internam oculi sedis regionem carnea efficitur, palpebram attollit: qua uero ad externam oculi sedem carneis fibris ad nostrum imaginem ducit, enutritur, palpebra motus deorsum autor euadit. Oculum septem agunt musculi, primum in latus introrsum, secundus extorsum, tertius sursum, quartus deorsum ducunt, quintus & sextus nonnihil oculum circumuertunt, primi & secundi muscularum

rem appellamus, intus quoq; alium obtinet processum, sed multo minorem exteriori, quem hac occasione minorē seu interiorē rotatore uocamus. In tibia, quemadmodum & in cubito, duo speciatissima ossa, quorū internum crassius exterius longè uincit, rotundissimæ membris nomine comprehenduntur, exteriori interius ossa, quod fermor nō articulatur, fibula appellato. Ante tibise cum femor articulum "os rotundum, & mola patellæ ue dictum; scuti in star prelocatur. Cæterum in tibiæ & fibula partes externis ipsorum lateribus prominentes ex ecarne, maleolæ appellata, talum eadem sede in homine ac in quadrupedibus repositum, & eundem in illo ac in his usum subiectum apprehendunt: cui calcis os subiicitur, tibise re-stitudinem in posteriori longè excedens. Anterior uero talis sedes in rotundum caput desinens, ossis nauicularis sinum subit, cui tria ossa coartulantur. Quartum enim exteriorus tarsi os cubi & tellerae imaginem exprimens, calcium guntur. Porro quatuor tarsi ossibus quinque pedijs ossa coartulantur, & his quinque pedijs digitis sustinuntur, è quibus pollex duobus tantu ossibus efformat, reliquis interim tria interna sibi uenientibus. Quintum in pede (quæ homo quadrupedibus multo breuiorem obtinet) totidem ac in manu exigua occurrit ossicula, quæ sesami semini comparamus: quamquam primo pollicis internodio hic duo longè grandiora quam in manu subiiciuntur, horumq; interius illud sit, quod occultæ philosophi sectatores corruptioni neuisquam obnoxium esse affirmant, & tantisper in terra afferuandum nugas citenter contendunt, dum id resurrectionis tempore seminis modo hominem producat. Ad hæc, in pede non minus quam in manu ungues uisuntur, quos non inopportune substantia gratia huic reponimus: quemadmodum inter partes aliquid sufficiens referimus palpebrarum cartilagi-nes, cilia quo minus flaccide concidant erigentes.

que duorum musculorum uicenumerari posset, introrsum quæ & deorsum recta lingua trahit. Ab eius ossis lateribus utrobicunque unus etiam lingue radici inseritur, introsum, sed tamen magis ad latus lingua agens. Quintus & sextus lingue musculi in utroq; laterè linguali à capitib; processibus stylum referentibus erant, lingue radici implantantur, eam sursum, prout hic aut ille contrahitur, ad latus ducentes. Septimus & octauus utrinque singuli à lateribus maxilla inferioris iuxta molarium dentum radicem erant, lingue longitudini secundum humiliora inferuntur, lingue partem ante sectionem in hiantre ore conspicuam deorsum in latera mouentes. Nonus ab interna maxilla inferioris fide iuxta summum mentum prodiens, cralus cervicis, & aliquot donatus inscriptionibus, lingueq; humilioris sedi insertus, eam extrorsum agit, quanquam præter hos musculos linguae corpus ante sectionem apparet, talibus implicetur fibris, ut magna naturæ industria in omnem motus differentiam promittat. Primam laryngis cartilaginem secundæ committunt quatuor musculi, laryngis rimulam arcantes; & quatuor tertiam cartilaginem secundæ nec sunt, rimulam aperientes: & duo tertiam primæ colligant, rimulam claudentes: alij duo in tertiae cartilagines basi consistentes rimulam stringunt. Atq; hi duodecim musculi, laryngis proprii uocantur. Communis uero duo ab osse in simili prime cartilaginem inserunt, eamq; anterius utrōq; atlollentes, rimulam laryngis relant: & duo à pectoris osse pronati, in eandem quoque cartilaginem pertinent. Dein duo à posteriori sede stomachi inuicem proximi principium ducentes, eis quoque cartilaginis lateribus toti carneli (ut omnes ferent laryngis) inseruntur, una cum duobus postrem dicitis laryngem arctantes. Alij duo ab osse in referente cranti, & in laryngis operculi radicem inserti, id sursum antrorsumq; uelunt. In caput mouentium classem illi quoque reperiuntur, qui priuam cervicis uertebram priuatim mouent, sunt autem uniuersi septem paria, quod scilicet utrobicq; totidem enumerentur musculi. Ac primum par ex quinque superiorum thoracis uertebrarum spinis pronatum, sensimq; extrorsum oblique ascendens, occipitis ossi implantatur. Secundus par, quod non duobus, sed pluribus efformari uidetur musculus, admodumq; uarium cernitur, præcipua ipsius portione ex transuersis quatuor superiorum thoracis, & quinque humiliorum cervicis uertebrarum processibus enatum, introrsum que nonnihil oblique concendens, occipitis ossi implantatur. Tertium à spina secundæ cervicis uertebræ enatum, & extrorsum parumper oblique repens, occipitis etiam ossi inseritur. Quartum par similiter occipitis ossi insertum, à prima uertebra inibi prodit, quæ alia uertebræ in spinam desinunt. Quintum ab occipitis ossi medio transuersim quodammodo ad laterales primæ uertebræ processus fertur. Sextum à spina secundæ uertebræ in eosdem processus pertinet, similiter ac quinque nunc enumerata in posteriori cervicis sede consistens, ac pariter ut tertium, quartum & quintum, musculis constatis prorsus carneis & terribus & gyacilibus. Septimum par insignius est, atq; à pectoris ossis summo, claviculisq; quæ illi articulantur, utrinque unus pronascitur musculus, qui sursum oblique ductus in mammarem capitib; processum insertionem tentat. Ceterum primis quatuor paribus simul tensis caput rectiæ retrorsum ducuntur: si uero trium primorum parium muscularium ex altero latereretur egerint, ad capitib; circumuersione auxiliabuntur, & in illo motu quintum & sextum par, primam cervicis uertebram una cum capite in gyrum ducent. Septimi uero paris muscularis suum munus simul obeuntibus, caput rectiæ retrorsum flectuntur: quæ autem alterna timent laborant, circumuersione autores efficiuntur. Verum ad capitib; motum, quo id secundari cum cervice flectuntur, & extenduntur, ac in latus ad humeros ducunt, cervicis musculari famulantur, inter octo paria dorsum mouentia reponuntur. Ac primum par à quintæ thoracis uertebræ corporis lateribus incipient, ad primam usq; cervicis uertebram pertingit, stomacho subiectu, superioreme dorsi partem flectens. Secundum à prima thoracis costa utrinque prorsus, & interne transuersorum cervicis uertebrarum processuum sedi insertum, cervicem in latus, sed antrorsum magis, ducit. Tertiū ex transuersis sex superiorum thoracis uertebrarum processibus originem obtinens, externæ sedi transuersorum uertebrarum cervicis processuum implantatur, cervicem que retrorsum inclinante ad latus agit. Quartum par à septimæ thoracis uertebræ spina ad secundam usq; cervicis uertebram pertinet, omnibus intermediis uertebris, ut & primum par, insertum, ac ex eisdem principium capiens, superioreme que dorsi partem extendens. Quintum par utrinque etiam habet musculum, ab ilium osse in transuersos lumborum uertebrarum processus, & infimam thoracis costam insertum, inferiorisq; dorsi partis flexus opificem. Sextum ab infima ossis sa-

i. t. n. a. u. s.
*k. a. d. u. c. t. i. o. n.**L. u. n. a. d. a. s. o. n.*

C uersi

sericis unius lateris intercostales musculi quatuor sunt & triginta, ad unum omnes arcando thoraci praefecti. Atque numeratis hacce us in uno lateri thoraci quadraginta musculis, alijs totidem in altero lateri congruant, & his octuaginta unus accedit, utriusque lateri communis, ipsum uidelicet septum transuersum infimae pectoris ossis & spuriarum costarum cartilaginibus et uertebris lumborum superioribus insertum, ac in medio nerueum, in circuitu uero ad in tritionem carneum, ut sanguificatione generatione que subseruien a organa a cordis & partium ipsi subministrantium sede dirimuntur, ioracum que proprio munere dilatant. His accedunt octo abdominis musculi, utrinque nimirum quatuor. Primus seu extimus bliquè deorsum in priora fibras porrigit, cum suo coniuge toti ab omni inuolucrum efformans. Secundus obliquè sursum in anter iora fibras mitit, & cum suo pari inuolucrum quoque abdomini constituit. Tertius recta fibras sursum ducens, a pubis osse ad pedes confundit. Quartus transuersum fibras digerit, ac cum suo parietiam, ut & obliqui, inuolucrum abdomini extruit, ad thoracis constrictione non minus quam ceteri abdominis musculi suppetas ferens. Cubitum duo flectunt, quorum anterior unum caput a scapulae cervicis elatiore sede, alterum ab interno scapulae processu mutatur, & illis efformatus capitibus in radium inseritur. Posterior a brachij osse enatus, in anteriorem cubiti articuli sedem, postissimum uero enatus, in ulnare inseritur. Extendunt autem cubitum tres, ac unus ab humiliori scapula costa nascitur, secundus a brachij ossis cervicis posteriori sede, hi in descensu inuicem connascuntur, & ipsis tertius admiscetur, a media ferè longitudine ossis brachij enatus, & simul cum illis in posteriore ulnae processu inseritur. In interna cubiti sede gracilis reponitur musculus, latum manus efficiens tendinem, primus & secundus brachialis mortuum autores, primus secundus & tertius digitos mouentium, & duo radium in pronum ducentes. In externa autem sede consistunt decimus septimus, decimus octauus, decimus nonus, uigesimus primus, uigesimus secundus digitos mouentium, & tertius & quartus brachialis motibus praefectorum, & duo radium in supinum agentes, sunt que omnes numero novem. Verum decem consurgent, si a uigesimo secundo digitos mouentium illam portionem distinxeris, quæ brachialis osse sustinente tendinem offert. In extre ma manu obseruantur decem musculi, primos articulos digitorum flectentes, & tres secundi pollicis internodij flexus autores, & dein digitos agentium uigesimus, uigesimus tertius, uigesimus quartus, & quatuor muculi quorum beneficio quatuor digitii pollici adducuntur. Singuli uirorum testes cum suis seminalibus uasis tunc obducuntur a peritonaeo pronata, & aliquot rectis carneis fibris enurita, insimile que semen deferentis uasis sedi inserta. His fibris testi unus constituitur musculus, cuius ope testis obscurè sursum uellitur. Sic & membranae uterum firmantes, utrinque carneis donantur fibris, haec que ratione uterus utroque unum possidet musculum, cuius auxilio leviter sursum uersus illa contrahitur. Viscerae cervici unus orbicularis obnascitur musculus, intempstiu[m] urinæ excretionem prohibens. Item aliis quoque musculis, recti intestini finem circulatum ambit, immaturæ egestioni praefectus, & duo alii musculi post egestionem rectum intestinum alacriter sursum attollunt. Penis radici utrinque a pubis osse gracilis inseritur musculus, nimis quam legniter ad ipsius tentiginem iuvans. Quinetiam ab anteriori sede musculi rectum intestinum orbicularium amplectentis, duo enascuntur museuli, inuicem sibi proximi, & urinæ meatu, quia is sub pubis ossibus sursum reflectur, implantati, meatum que in seminis ejaculatione quo minus ille ad flexum occludatur, dilatantes. Primus femur mouentium ab ilium ossis extima sede, & coccygis ossis posteriori regione enatus, posteriori magni femoris processu sedi, & eius quoque radici ampla insertionem innascitur. Secundus sub primo magna ex parte reconditus, magis que ab anteriori ilium ossis sede pronatus, etiam magno processu inseritur. Tertius secundo longem, ipso penitus occultatus, ab ilium osse iuxta posteriorem coxendicis acetabuli sedem enascitur, magno etiam femoris processu inseritus, & ut duo priores femur extendens, extorsum in latus agens. Quartus a tribus humiliioribus ossis sacri ossibus pronatus, etiam magno processu inseritus, femur extendens, & extorsum non parum circumducens. Quintus omnium corporis muscularum maximus, & pluribus partibus a coxendicis osse ac pubis principium ducens, posteriori femoris sedi ad humiliora ipsius usque capita insertus, extensionis & rectæ stationis autor habetur, femur etiam introrsum agens, id est ipsius postissimum portione a pubis ossis humilioribus sede pronata. Sextus a duabus infinitis thoraci & aliquot superioribus lumborum uertebris initium capiens, minori femoris processu inseritur, femoris flexus una cum septimo autor: qui à tota interiori ossis ilium sede enatus, minori quoque processu elatius sexto implantatur. Octauus a pubis osse pronatus, sub minori processu femori longa insertione implantatur, id quidem flectens, uerum etiam impene introrsum mouens. Nonus anteriorem pubis ossis foraminis sedem occupans, maiori que femoris processu insertus, introrsum femur circumuerit. Decimus posteriori interiore dicti iam foraminis sedem, bi

bi uendicans, & secundum coxendicis ossis posteriora tutissime reflexus, ac uelut alijs musculis hinc pronascentibus adactus, maiori que femoris processu implantatus, femur extorsum circumuerit. Tibiam agentium primus ab ilium ossis spine antica sede enatus, & admodum oblique secundum femoris internam sedem ductus, anteriori tibiae sedi inseritur, totiusque corporis gracilis, & simul longissimus musculus efficitur. Secundus a pubis ossium commissura enatus, in eandem cum primo sedem inseritur. Tertius à coxendicis ossis appendice principium obtinet, in eam quoque sedem tibiae implantatur. Quartus ab eadem sede coxendicis ossis pronatus, & portionem sui à femoris osse in descensu assimilans, tibiae cum fibula articulo, sed potissimum fibulae inseritur. Quintus ab eadem etiam regione principium adeptus, in anteriorem tibiae sedem cum tribus primis, uerum minus declivis, implantatur. Sextus ab ilium ossis spine pronatus, membranae modo musculis os femoris amplex intibus obducitur, & potissimum ad exterius latus genu articuli inseritur. Septimus à radice magni femoris processus enatus, & extorsum femoris latus occupans, cum octauo & nono tendinem efformat, cui patella innascitur. Octauus enim à cervice femoris & radice maioris ipsius processus originem ducens, quasi totum femoris os proximè ambit. Nonus à coxendicis ossis tubere supra ipsius cum femore articulum, anteriori in parte cospicuo originem sumens, & septimo & octavo instrutus musculis, ad anteriorem genure regionem fertur: ac in tendinem degenerans, cum duobus non per dictis unum constituit tendinem, anteriori tibiae sedi ualidissime implantatum. atque ita primus, sextus, septimus, octauus & nonus tibiae extensionis opifices habentur, secundo interim, tertio, quarto & quinto tibiam liquidè extendentibus. Qui in poplite latitat musculus, & ab externo genu articuli ligamento in tibiae os oblique pertinet, tibia non flectit, & si quid agit, obscurè motum imitatur primi radium in pronum mouentium musculi. Eorum qui pedem mouent, primus ab interno femoris capite iuxta genu articulum incipit, ut & secundus ab externo capite principium nascitur, ambo posteriore suræ partem constituentes, & cum quarti pedem mouentium musculi tendine congregidentes, in calcem inseruntur. Teretus exiguus est musculus, ab externo quoque femoris capite pronatus, & in poplitæ regione adhuc in tenuissimum tendinem desinens, calcis ossis interno lateri insertum. Quartus, pedem mouentium maximus est, ac a fibula cum tibia coarticulatione incipiens, in ualidissimum desinens tendinem, cui duorum primorum tendo unitur, simul cum ipso calcis insertus. Quintus musculus tibiae ac fibulae posteriori sedi proxime allocatus, ab ipsius pronatiori ossibus, ubi illa primum desinens, & iuxta interioris malleoli posteriore tendinem educti in tarso, quod tesseram imitati ossi conterminum est, insertum. Sextus in anteriori tibiae sede positus, à brachij osse quia illi fibula superius coarticulatur pronatus, tendine in radicem pedis ossis pollicem sustinens inserit. Septimus à fibula principiū ducens, extorsum tibiae latus occupat, ac tendinem sub pedis inferio rareflexum, pedi ossi pollicem suffulcans inserit. Octauus septimo occultur, atque à fibula etiam enatus, tendine inserit radici ossis pedi parvum digitum sustinentis. Nonus pars est eius quem quatuor pedis digitos extendere mox dicturus sum: inserit uero ad medium serè longitudinis ossis pedi, ante parvum digitum positi. Primitus quinque muscularis pes extendit, seu forster teræ admouetur, quantius tertius musculus id inuidi præstet: & si quid ad pedis motum facit, eum in obliquum uersus interiora agit: sexto autem, septimo, octavo & nono pes flectit, horumque muscularum beneficio pes laterales motus, prout singuli agunt musculi, experitur. Pedis digitos mouentium primus in planta totus collocatur, & in sima parte membranam impene crassam, & lato in manu tendini non absimilem pertinaciter obnatur possidet: & à calcis osse pronatus, secundus quatuor digitorum internodij singulos tendines offert, eorum flexus autores. Secundus & tertius posteriore tibiae sedem perreptant, & secundus tibiae ossi magis quam fibulae extorsecus, ab illoq[ue] pronatus, tendinem in plantam mittit, qui in quatuor dissectus tendines, singulos quatuor digitorum terris ossibus inserti, primi musculi tendines, perinde ac in manu fit, perforantes, eaque ossa flectentes. Tertius à fibulae ad tibiam nexus enatus, & etiæ fibulae multum extorsecus, tendinem in plantam profert: a quo exigua portio tendinibus commisctetur, indicis & mediæ tertium internodij flectentibus: reliquis autem totus in secundum pollicis os inseritur, illius flexionis autor. Decem musculi his succedunt, qui insigniter mutuo implexi, ac pedi ossibus ad natu, prima digitorum ossa flectunt, duobus musculis ad singulos digitos pertinentibus. Decimus quartus igitur, cuius pars nonus pedem mouentium

VAN DOQVIDEM homo propter semen genitale sanguinemq[ue] menstruum, generationis nostræ primordia, & eorum quibus constamus mortaliam immortalis fieri nequit, immensus rerum. Opifex, ut is quam diuissimum uiuat, & species ipsius nunquam deficiens semper immortalis perseveret, sollicitè machinatur. Ut enim ad debitum incrementum homo attingeret, ac illa que insitus calor perpetuo depascitur, quam fieri posset proximè restituenter, or

gana nutritioni multifariam familiaritatem obtinuimus. Cibus namque dentibus, quod postmodum leviori opera conficiatur, effractus, per inde ac potus ab ore in ventriculum, tanquam in promptuarium, per uiam ducitur, quae duabus propriis tunicis tendi, atque in se concidere aptis formata, ex facibus sub aspera arteria, ac dein secundum thoracis uertebras per septum transuersum in superius, instrumentum ueentriculi orificium pertinet, & stomachus aut gula uocatur. Ventriculus uero inter iecur & lienem sub septo repositus, & insigniter capax, & secundum transuersum oblongus, in sinistra corporis sede quam in dextra amplior, & duabus demum tunicis distendi contrahit que donec, & tertio quodam in uolucro quod peritonaeum educte intestinis, efformatus: & compluribus uenis, arterijs ac neruis implexus, quo ab ore illi delatum est concoquit, ac uelut in lacteum cremorem insita ui emittat, quem per suum inferius orificium ex elatiore iude dextris ipsius lateris exortum, in intestina propellit, quae corpora sunt teretia uno continuo quea innumeri orbibus gyris que tortuoso ductu a ventriculo ad podicem pertinientia, & similiter ac ueentriculus duabus propriis tunicis extorta, quibus tercia a peritonaeo accedit, non minus quam duas proprias laxari contrahit que apta, non tamen undique pariter ampla. Intestinorum siquidem a ventriculo procedens origo, secundum uentriculi posteriora ad dorsum usque reflexa, & duodenum nobis appellata, ac deinde huic succedens intestinorum pars, quam euentum dicimus, & ea que ilium seu uolucrum nuncipatur, suisque orbibus illia & sedem undique umbilico subiectam & contermam implet, pari quodammodo constat amplitudine, quea quam arcata sit, ut dictis nuper intestinorum partibus gracilium nomen inderetur, in causa fuit. Porro intestinorum pars in quam sibi terminus cessat, impense crassa & ampla uisit, ipsijs appendiculum continuit, in star lumbri in uolucrum angustum que, & uno ore digestum, ideoque cœci dissectionis proceribus appellatum. Ipsi uero crassa intestinorum pars a dexteri renis sede ad iecoris cauū ascendens, hinc secundum uentriculi fundum ad lienis sedem, & illinc secundum finis renis sedem deuoluitur, & gyro quadam in sinistra pulsante, & in inferiora posteriora p̄ repositus, lingua crassioris imaginem exprimit, accumbentem organorum forme iecoris ritu congruens, & multis uenis ac item arterijs intertextus, quibus propria lienis caro luto sanguini simili, & tenui tunica, quam omentum porrigit, intacta obnascitur. Lien itaque crassius iecoris recrementum ad se allicere, atq; in ipsius nutrimentum convertere, & si quid sibi adaptare nequit, in ventriculum id eructare credimus. Tenuius autem iecoris recrementum, quod ueluti flo uini habetur, bilis sua est, quam meatus inter portae & cause propagines per iecoris substantiam digesti in se allicent, & sensim collecti in unum meatum cessant: qui ex iecoris cauo eductus, in bilis uesciculam pertinet, caue iecoris sedi in star oblongioris piri media ipsius amplitudine in natam, & corpore constantem distendi laxarit apto. In hac uescicula bilem afteruari dissectionis professoribus perlausum est, donec ipsa meatus peculiaris beneficio illam in duodenū intestinum protrudat: simul cum siccis ueentriculi recrementis egerendam, ac intestina sua mordaci facultate ad propellendum irritaturam, atque a pituita illis insidenti liberaturam. Ceterum sanguis dictis nuper excrementsis regurgatus, exangustissimis uenae portae ramis in articulatas caue uene propagines contendit, tenui aqueo p̄ recrimento, quod exintestinis in iecur assumpsum fuit, ueluti loco uens. Id namque haec tenus sanguinem concomitans, & simul cum sanguine in caue uenam concidens, sui in his angiportis insignem usum præstat. Quum uero huc usque sanguini promptæ digestionis nomine astitit, & sanguis tantam ipsius copiam insuper non requirit, consolumentum fuit, ut id a sanguine alioquin onus ipsi futurum expurgaret: cui munera renes appositi similem famulantur, utrinque singulij ad uenae caue latera, & iecori proxime allocati, ac maximam serosi illius humoris portionem strenue ad se allicientes, illam que a sanguine excolet. Quod quo opportunius moliantur, insignis uena & item arteria reni transuersum exporrigitur, ac reni in sinum membranum & ampliter cauū, in multis que dissectum propagines, sero sanguinem excipit, & substantiae renis illi sinu obnatae, & duplice tunica obiectæ beneficio urinam expurgat, illam in aliis deducens sinum, quem urinarius meatus uenae in duxit, constructus excipit, hanc in uiscerem delaturus. Vesica etenim rotunda lagena quadammodo ritu urinam sensim admittentis, ad postiore pubis ossis sedem posita, peculiariter tunica simplici & nerua, triplici que fibrarum genere intertexta, & contrahi ac distendi prompta, cui a peritonaeo abdominis ue membrane, quae haec tenus dictorum organorum est in uolucrum & firmamentum, alia obducitur. In posteriore vesica sedem haud procul ab ipsius cervice, a singulis renibus singuli meatus admodum industrie inseruntur, ipsa que tantisper urinam colligit, donec illa aut copia aut qualitate hominem molestans, recluso orbiculatum uescig cervicem obvoluitur, innata uenae, colum intestinū quā uentriculo exporrigitur.

bellum unitur, decuplo ferē minus cerebro, ac posteriori illius parti omnino subiectum, neque magis retrosum quam cerebrum ipsum uergens. Atque haec uniuersa cerebri dura amplectitur membrana caluariam proximē succingēs, & per suturas caluariæ fibras porrigit, quae in peculiare inuolucrum cerebri substantia degenerant. Haec membrana tantum à tenui cerebri membrana distat, ut uasorum ipsius motum non praepedit, processum mittens inter dextram cerebri partē & sinistrā, & item alii inter sedem cerebelli elatiorem & cerebrum quā cerebello innitit. Huic membranae quatuor praecipui insunt sinus, uenarum arteriarum que usum simul subeunt, & uariam uasorum seriem in tenuem cerebri membranam digentes. Cerebri enim substantia, quae continua, alba, & nullis uenis intertexta est, tenuis quaedam membrana uicinissime obducitur, que pallidum in cerebri revolutiones intestinorum anfractibus similimas se implicans, uala cerebri continet. Cerebrum uero tribus insignibus et impense ampli donatur cauitatis seu ueentriculis, quorum unus secundum cerebri longitudinem in dextra cerebri parte constitut, qui ex posteriori sede deorsum per cerebri substantiam reflexus, ad medium usque basis cerebri perfertur. Secundus huic prorsus respondens, in sinistra cerebri parte collocatur, & ambo quā internis lateribus se inueni spectant, superiori sede tenui quodam cerebri substantia mutuo distinguuntur, quā septum nuncupamus, & quā superioris continuatur cerebri portioni, quae quod ceterarum cerebri partium in superficie positarum subdūtor & magis candicans sit, callosum corpus appellatur. Humilior autem septem sedes unitur continua que est cerebri parti quae in star fornici testudinis exstructa, utrinque ex posteriori duorum primorum cerebri substantia deorsum, ueluti in acutum trianguli uerticem coarctatur, humilior sua sede qua modo recensenda cauitas incubit, in star fornici cauata. Humiliores enim dictorum ueentricorum sedes inueniuntur non interstinguuntur, uerū in communem sinus conueniunt, sub corpore in star fornici formato repositum, & uno insigni meatu recta deorsum per cerebri substantiam pertinentem in fundibulum seu peluum a tenui membrana in star infundibili exstructam: quā cerebri pituita per illum meatum descendens, glandis quadrata & ossi cuneum imitanti superstrata instillatur, illinc ad palatum & narium amplitudinem per insignia, non autem spongiæ modo pertusa, foramina defluens. Ita communis dextri & sinistri ueentricorum cauitas tertius cerebri est ueentriculus, posteriori brachio exorrectum retrorsum, a quo neruus consurgit secundum asper arteriæ dextrum latus ad laryngem proficisciens, ob id que neruus recurrente nuncipatus. Quod autem reliquum ab hoc dextro neruo descendit, pulmonis dextre parti & cordis in dextro ramus offert, ac stomachi tandem commissum, septum que permeans, ueentrici superioris orificij sinistram sedem multis propagibus donat. Sinister autem neruus ad arteriæ magna truncum dorso explicatum, portiones suas reuersum sinistri lateris neruum constituentes retrorsum. Ab huius lateris neruo peculiariter cordi gracilis propago digeritur: quod autem eius adhuc refat, dextram superioris orificij ueentriculi sedem intertexta, secundum ueentriculi superiora ramulum ad iecur usque mittens. Septimum par præterquam quod sextum impense auget, præcipue in laryngis & linguæ musculo absuntur. Neruus a dorsali medulla in uertebris conclusa principium ducentes, triginta complectuntur paribus: quorum septem cervicis dedicant uertebris, duodecim thoracis, quinque lumborum, sex sacro ossi, nullo interim neruo à coccyge ossi profidente. Quæ à cervicis labuntur uertebris, in musculos ipsiis adnatos proximos que digeruntur: & à quarto, quinto & sexto paribus surculis utrinque unus efficitur neruus, septo transuerso proprius: dein à quinto, sexto, septimo, & dein ab octauo ac nono, seu primo secundo que thoracis paribus, uarius neruorum consurgit textus, à quo in brachium sex neruus pullulant, præter uarias soboles scapulae cauo & gibbo dispersas. Ac primus brachium petens neruus ab ipsius propagibus, quas brachium attollenti offert musculo, sobolem impense gracilem in cutem brachij externæ sedi obductam digerit. Secundus per axillam brachium ingrediens, ramulos que priori cubiti flecentium musculo præbens, insignem ipsius portionem tertio brachium faciendo neruo imparitur, ipse uero in cubitum festinans, & ramulum primo radium in supinum ducenti musculo exhibens, cuitem subit: ac in uarias dissecus propagines, superioris interioris que cubiti sedis, cutem ad extremum usque manum implicat. Tertius per axillam quoque descendens, & anterioris brachij sedis cuti ramulos deprendens, ac secundi neruus portione adactus, propaginem que communicans, posteriori cubiti flecentium musculo per anterio-

rem sedem interioris tuberculi ossis brachij in cubitum properat, musculis hinc principi ducentibus surculos una cum quinto nervo spargens, & secundum radium exporrectus, atque in manus uolam ducit, duas soboles pollicis internae sedi, & totide indici quoque, & unā tantū externo lateri interioris sedis mediū elargitur, non infrequenter etiam medio binos ramulos & unū anularis offerens. Quartus brachij nervus ceteris multo crassior per axillam ingrediens, & ramos musculis cubitum extendentibus disseminans, secundum brachij posteriora ad externum ossis brachij tuberculum contendit, in cutem prius duas diffundens soboles. Nervus ad hanc externam articulati cubiti sedem positus, ramum in cutem externae cuti sedis ad brachiale usq; spargens, & mox in duos uelutini trunci diuisus, musculis que ab externo brachij ossis tubere pronatis soboles dans, unum trunco ulnae exporrectus, a quo ramuli in musculos ab externa ipsius sede pronatos digeruntur; ipse autem trunco iuxta brachialis radicem cessat. Superior uero trunco radio exporrectus, & prater surculos gracieles, quos accumbentibus prebet musculis, brachiale petit, & duos ramulos externae pollicis sedi, ac duos item indicis, et unum mediū digiti interno lateri imparitur. Quintus nervus arteria brachij proximus in axilla latitat, & nullas soboles in brachio a se deducit, in cubitum per posteriorem interiores propages offerens, ac musculus hinc pronatamente subiunxit, nunc obiter & quantum haec humanae fabrica partium enumeratio admittit, subiectam.

DE ORGANIS SPECIEI

propagande famularibus.

Caput VI.

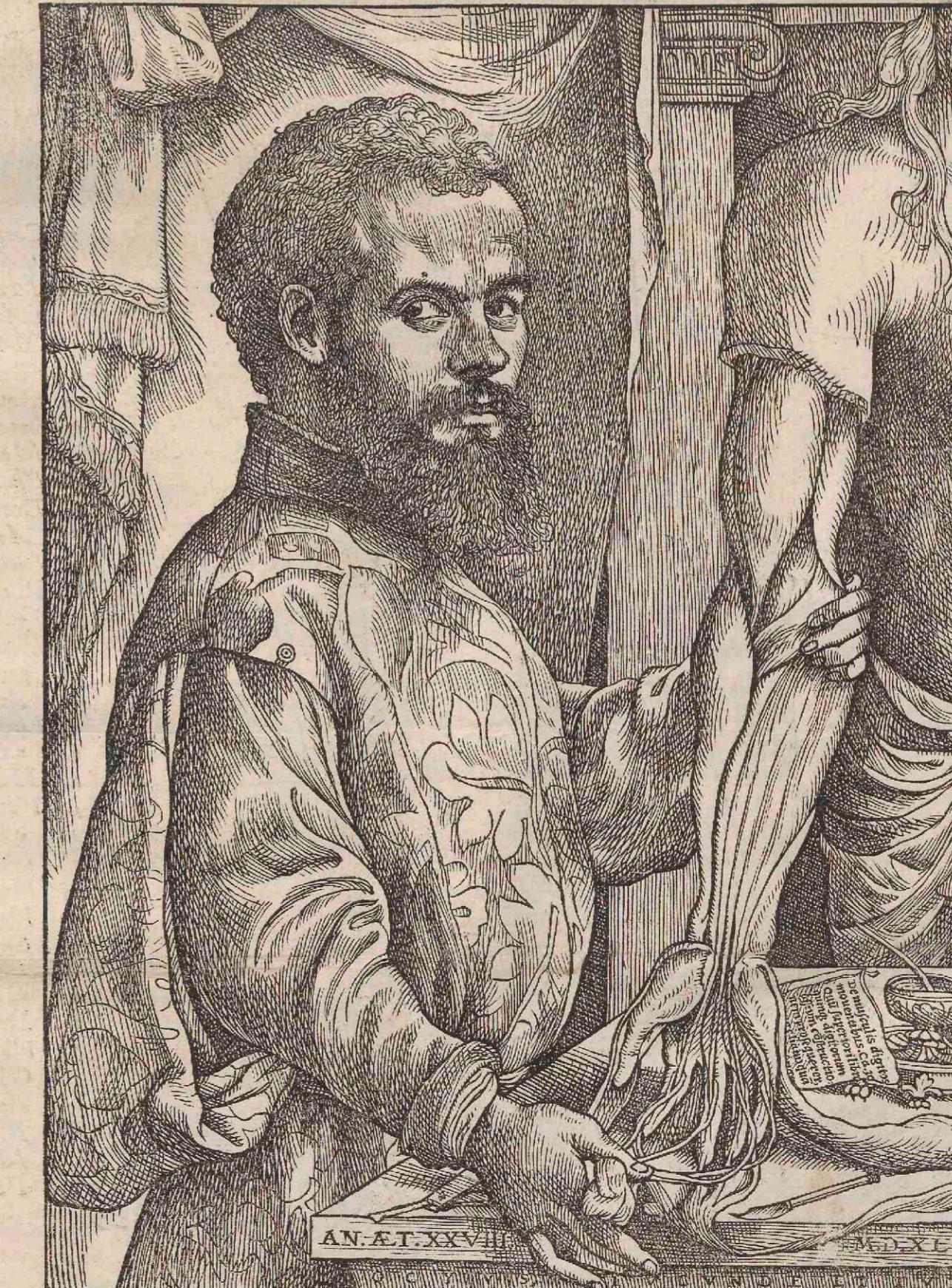
NITIO ad specie conseruationem humanae fabrica autor̄ duos homines ita extruxit, ut vir quidem infantis primarium porrigeret principium, mulier uero id apte conciperet, infantulum ex hoc pronatum principio tantisper non secus quam aliquod sui corporis membrum enutraret, quoque is validior redditus, in aerem nos ambientē produci posset. Atq; his munis idonea peculiaria instrumenta vir ac mulier obtinuit, quibus tanta ad generationem delectationis uis & illecebra inditur, ut animalia hac incitata, siue uenilia, siue stulta & rationis expertia sint, hanc aliter speciei propa gandae incumbant, quam si essent sapientissima. Vir quidem duos adipiscitur testes, cure qua hic scortum dicitur, carnea que membrana obductos, & alba ac continua peculiari que proflus substantia extremitas; quam valida continet membrana, orbicularium substantiae huic proxime adnata, ac eorum qua testi applantantur insertionem connexumque excipiens, singulisque testibus peculiare involucrum constituens, cui alterum quoque proprium accedit a peritonaeo inibi pronatum, ubi id uasis seminalibus uiam offert, illic namque membrana pronascitur, ea uasa cum teste continens, & teste nusquam, neque etiam seminalibus uasis (nisi qua ex magna peritonaei amplitudine excidunt) pertinaciter connexa. Ad humilio rem enim testis sedem haec tunica ipsius carnea parte tantum adnascentur, quam testis musculum censemus. Vasa autem seminalia sunt, una utrinque uena, una que arteria. Vena dextrum testem pertens a caue caudicis anteriori sede sub uenarum in renes pertinentium exortu pronascitur: quae uero sinistrum testi offert, ab humiliori sede uene sinistrum renem adeuntis ob hoc principium sumere creditur, ut non purum sanguinem dextrae ueni modo testi perficerat, sed serofum, qui ipsius salsa & acri qualitate in seminis electione pruriunt conciliet. Ambae arteriae a grandi arteria paulo inferius quam dextra seminalis uena initium ducunt, & dextra caue caudicem condens ad dextram fertur tenam, simul cum hac testem accedens: & cum uena ante aquam testem attingat, uarii perplexa, corpusque efformans multas uarices exprimens, sua que basi elatori testis sedi insertu, & ramulos intimo testis involucro offerens, multifariamque per testis substantiam digestum, qua sanguinem hunc benignum, & spiritum ingenita ipsi facultate in semine haud secus emurat, quam iecoris substantia tremorem ab intestinis ei delatum, in sanguinem alterat. Confectum semen a valido uale instar uermis testis posteriori sedi adnato, uarie que capreolitru implexo excipitur, hoc uas sursum ad magnam peritonaei cavitatem ea via condens, qua seminalis uena & arteria descendere, nervi cuiusdam modo teres efficitur: & deorum ad pubis os reflexum, posteriorem uesci sedem accedit, ad quam uas a sinistro teste semen deferens etiam properat, quod

quod dextro uasi unitum, simul cum illo in uesciæ ceruicis radicem inter glandulosum corpus ceruicis obnatum infertur, communisq; femininæ ac urinæ meatus confluit, qui deorsum modice ductus, denudu sursum ad pubis ossum commissuram foris reflectitur, corporibus penem efformantibus subnatus. Prodit enim utrinque a pubis osse unum nerveum teresq; corpus, quod intus impense fungosum ac crasso sanguine plenum cernitur, utrumque simul con natum unitumque penem constituit, eius substantie beneficio, quum is semen in uterum missurus est, erigi augeri aptum; et alias quum nullus sue proceritas usus est, flaccidum & gracilem, qui etiam ad commodum Veneris usum suo apice glandis modo tumet, ac certe qua tegi & retegi queat decoratur. Mulier uerum sibi uen dicat, feminæ excipiendo fecutiæ continendo dedicatum: qui inter uescicam & rectum intellitum repositus, uescicæ que instar fundo ac ceruice utrisque tendi ac in le conside apti formatus, membranis laxis & carneis aliquot fibris (quorum auxilio uterus uoluntarie nonnihil agitur) intertextis, ita suis lateribus ad peritoneum alligatur, ut mesenterium intestina continet. Fundi forma non proflus rotunda existit, uerum anterius posteriorque depresso: superius obtusa, & duos (utrinque uidelicet unum) retusos ostendens angulos, qui uitulorum fronti cornua productura assimilantur. Fundo simplex adest sinus, fundi formæ ad ammissum respondens, & in orificium deslinens, glandis penis modo in uteri ceruicis amplitudinē prominens, & naturali tantum ui, non autem multeris arbitratu se confingens & referans. Fundus simplici propriaque constat tunica, non prægnantibus insigniter crassa, ut utero gerentibus in miram amplitudinem extendi ualeat. Huic alia obducitur, a peritonaeo initium lumen. Ceruix uter teres est, & in utero non gerentibus alias non distensa, haud multo minus ipso fundo ampla, & uescicæ ceruicis insertionem excipiens, coriacis que carnibus &

ENVMERATIONIS OMNIVM HUMANI CORPORIS FABRICAM subuentum partium finis: quem quoad fieri potuit, collectissima integræ earundem delineatio in subsequentibus paginis excipit, ea serie intuenda, quam mox initio prescriptissimus.

G

ANDREAE VESALII.

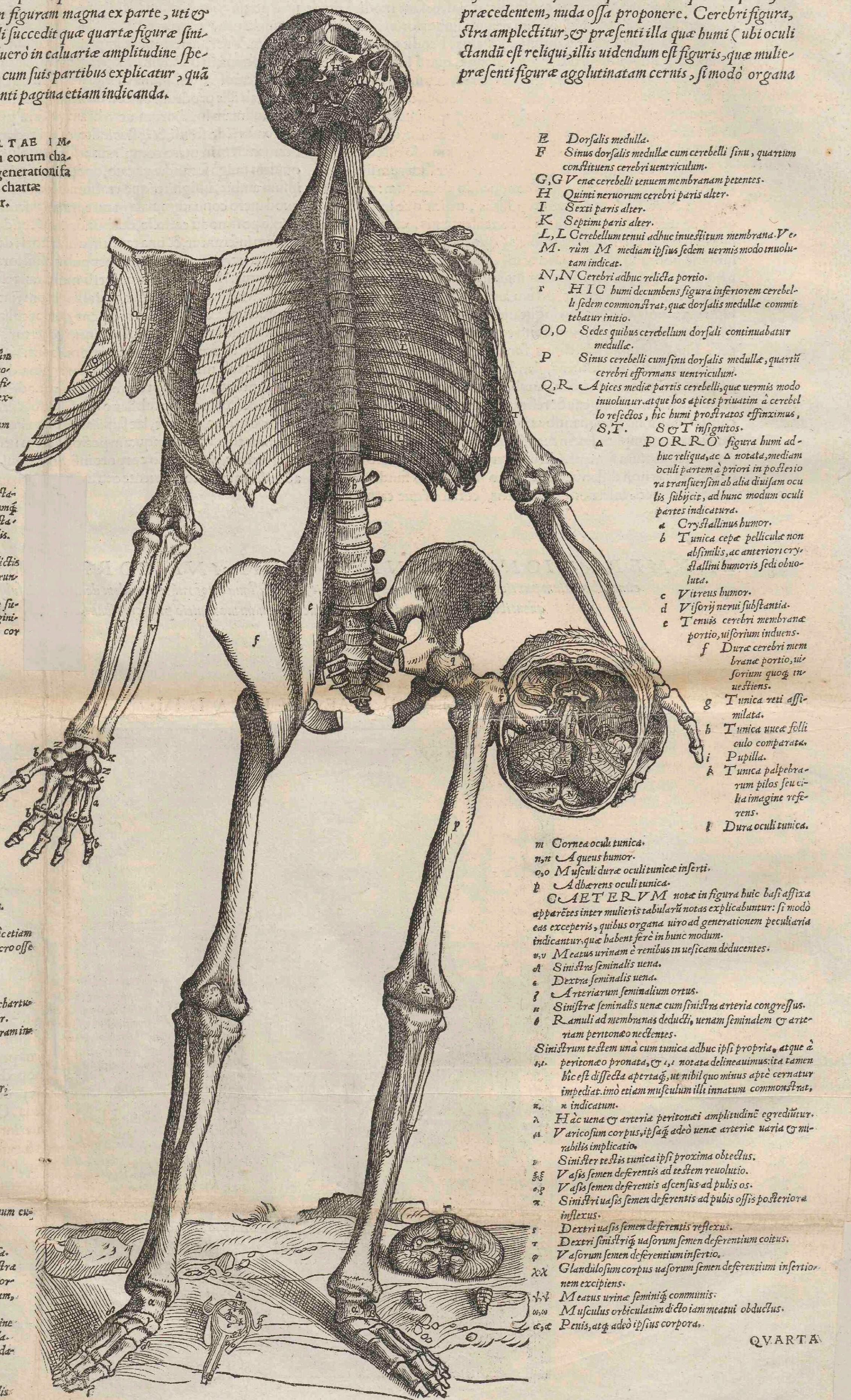

FIGVRA HVIC CHARTAE IMPRESSA, CVI QVE ALIA VARIIS FORMATA PARTIBVS AGGLVTINATVR, ORDINE FIGVRARVM MUSCVLOS OSTENDENTIVM

quinta numerari potest. eos enim proponit, qui ex omnibus in anterio-
mi snt, non mirum est, praesentem figuram magna ex parte, uti &
que sinistra continetur manu, illi succedit qua quartae figurae snt
media occurrit pars) iacet, quod uero in calvariae amplitudine spe-
ri subiiciuntur. Vbi etiam figura cum suis partibus explicatur, quia
uiris peculiaria exceperis, presenti pagina etiam indicanda.

**FIGVRAE HVIC CHARTAE IMPRE-
SSAE CHARACTERUM INDEX, UNAM EORUM CHA-
RACTERUM EXPLICATIO, QUI ORGANIS GENERATIONIS
MULANTIBVS IN FIGURA PRESENTI CHARTA
AGGLUTINATA INSCRIBUNTUR.**

A Frontis osis portio.
B Verticis osis dextre portio.
C Dextre temporis os.
D Cuneum mitans os.
E Iugale os.
F Occipiti os.
G Primum superioris maxillae os.
H Quartum maxillae superiores os. *Vtrum
becc, neq; nosinna in hac calvariae nor-
randa uenium prolatus, sed magis in fe-
gura funis spicula, omnia simili ossa ex-
primente.*
I Alter primi paris musculorum dorsum mo-
uentum.
K Alter secundi paris dorsum mo-
uentum.
L Costatum sunt ossa.
M, **M** Interosculum muscularum in costal-
rum ossibus repositorum, interiorum
specie, que idem in subiurum costal-
rum cartilaginum notandum interuersum.
N, **N** Costatum uerarum cartilagineum.
O, **O** Musculorum interosculum in dictis
super cartilagineibus positorum, corru-
demq; interiorum imago.
P Peccoris osis anterior posterior ne su-
perficies est enim id una cum cartilagine-
bus hic in dextera reflectus, quasi illo co-
& pulmonem aperte integrare posse.
Q Scutus thoracem mouentum.
R Summus humerus.
S Inferior scapulae processus.
T Brachii os.
V Vlna.
X Stylium referens processus.
Y Radius.
Z, **Z** Oculo brachialis ossa.
a, **a** Quatuor postbrachialis ossa.
b, **b** Quidecim digitorum ossa.
c, **c** Ossicula sejano comparata
Dorsum mouentum quinti
paris alter.
Sextus femur mouentum.
Septimus femur mouentum.
Primum thoraci vertebræ
corpus.
Primum lumborum vertebræ corpus.
Primum os sacri ossis.
Primum os coccygis: que hinc etiam
radices anteriorum nervorum & sacro ossis
prosilenium rogantur.
Illi os.
Coxendicis os.
In agglinata ad coxendicis os chartu-
la, ut & obuium, pubis os indicatur.
Cartilago pubis osium commissuram in-
terreniens.
Femoris os.
Supremum femoris caput.
Major exterioris femoris rotator.
Inerior rotator.
Duo inferiora femoris capita,
Pattella.
Tibia os.
Fibula.
Talus.
Calcis ossis portio.
Naufome os.
Quatuor tarssi ossa, quorum extimum cu-
bitum refert.
Quinque pedis ossa.
Quatuordecim pedis digitorum ossa.
CEREBR. In figura, que finstra
manu continetur, cerebellum a sua sedi deor-
sum habet inuolutum, ac qua modo subiungam,
propone.
A, **A** Sedes calvariae qua cerebellum reine-
tur, adhuc dura membrane sucienda.
B, **B** Primus dura membrane sinus ad-
dextrus.
C, **C** Secundus dura membrane sinus.
D Foramen occipitale ossis quo dorsalis
medulla elabatur.

QUARTA

QUARTA MUSCVLOS COMMONSTRANTIVM FIGVRA, OMNES IN POSTERIO-

RI CORPORIS SEDE SVB ILLIS QVI SECUNDAE FIGVRAE
reconditos proponit musculos, dextro quidē latere eos qui primū occur-
pes & caput bunti collocata pariter iuant. Tres uero in hac figura
sequuntur, ac harum prima in integrī hominis consistens capite, sinistro
dextra manu hic cōinetur; illa que sinistra complectitur, ultimū locum
sibi uendicante.

SINISTRI LATERIS CHARACTERVM INDEX.

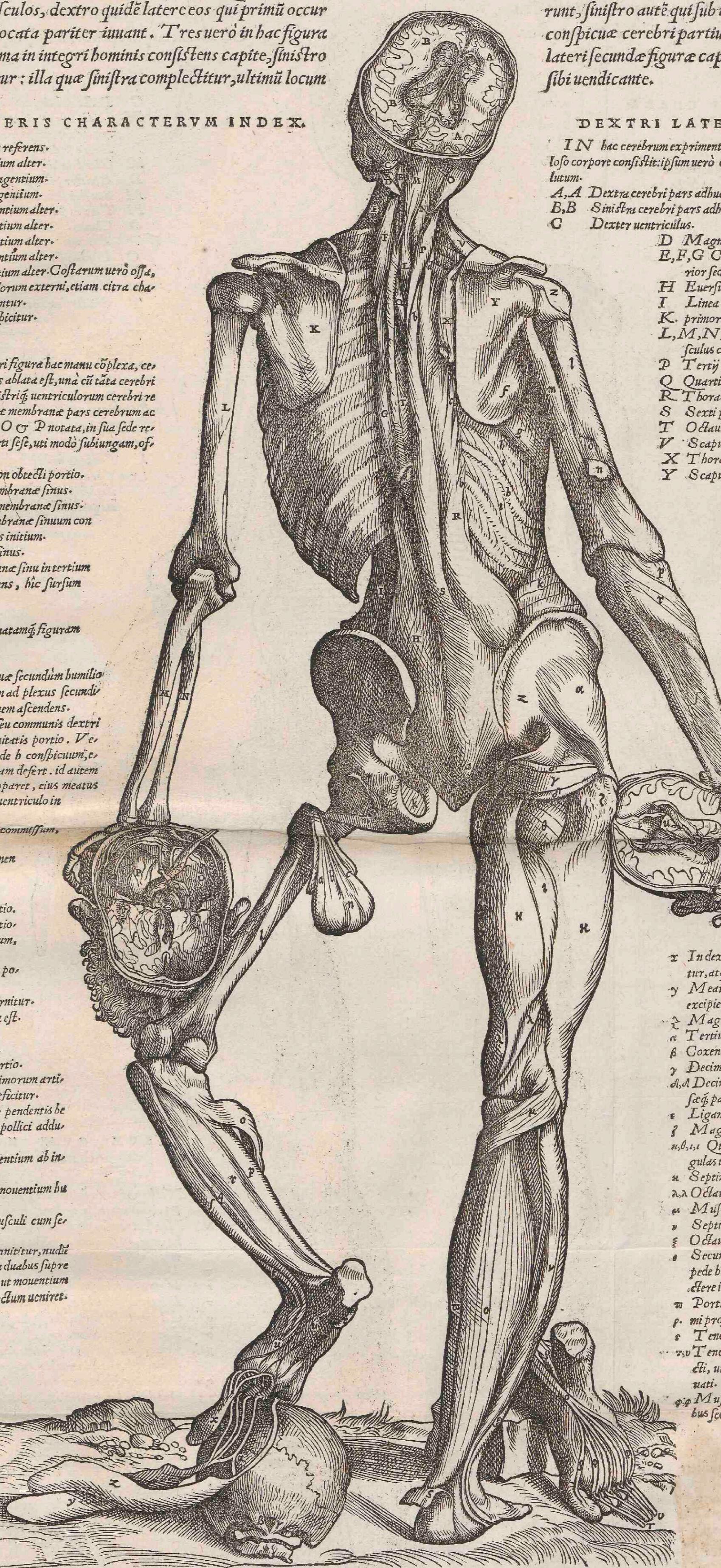
A Capitis processus mammillam referens.
B Terzi paris caput mouentum alter.
C Alter quinti paris caput agentium.
D Alter sexti paris caput agentium.
E Secundi paris dorsum mouentum alter.
F Quarti paris dorsum mouentum alter.
G Octauum paris dorsum mouentum alter.
H Septimi paris dorsum mouentum alter.
I Quinti paris dorsum mouentum alter. *Coflasterum uero ossa
ipsius interosculum muscularum externi, etiam circa cha-
raciter operam conficiuntur.*
K Scapula prorsus nuda conficitur.
L Brachii os.
M Vlna.
N Radus. *Ceterum cerebri figura hoc menu complexa, cer-
ebri pars cerebello incubens ablatas est, una cu tata cerebri
portione, ut basi dextri sinistris ventriculorum cerebri re-
scinde videantur. Dein dura membrana pars cerebrum ac
cerebellum intercedens, ac O & P notata, in sua sede re-
ficitur. Id est eius sinus adaptatis, uti modo subiungam, qd
cerbri efformans ventriculum.*
Q, **R** Apices medie parti cerebelli, que uermis modo
involuntur, atque hos apices priuatum à cerebel-
lo refedos, hic humi prostratos effinximus.
S, **T** *S* & *T* insignitos.
A PORRO figura humi ad-
huc reliqua, ac nota, medianum
oculi partem à priori in posterio
transversim ab alia diuisam oculi
subiectis, ad hunc modum oculi
partes indicavera.
a Cristallinus humor.
b Tunica cepe pellicula non
ad similitudinem, ac anteriori cry-
stallini humoris sed obolu-
late.
c Vitreus humor.
d Vitrioi nervi substantia.
e Tunica cerebri mem-
brane portio, uero
foriorum quoq; in-
uestiens.
g Tunica reti affi-
mata.
b Tunica uice folli-
culo comparata.
i Pupilla.
A Tunica palpebra-
rum pilos seu ci-
lii imagine refe-
rens.
k Dura oculi tunica.
m Cornea oculi tunica.
n, **n** Aquies humor.
o, **o** Musculi durae oculi tunicae inser-
tio.
p Ad dexter oculi tunica.

C AET ER V M note in figura hinc basi affixa
apparet inter multe tabularum notas explicabuntur: si modo
eas exceperis, quibus organa uiro ad generationem peculiaria
indicantur, que habent fer in hunc modum.
v, **v** Meatus urinam è rebus in uscam deducentes.
a Sinistru seminalis uena.
e Dextra seminalis uena.
f Arteriarum seminalium orrus.
h Sinistra seminalis uena cum sinistra arteria congreffus.
r Rami ad membranas deducti, uenam seminalis & arte-
riam peruenientes.
Sinistrum testem una cum tunica adhuc ipsi propria, atque à
peritoneo pronata, & iuxta notaria delineata, uita ramen
bie est diffusa atraq; ut nihil quo minus apicem cernatur
impedit. Imo etiam musculum illi innatum communisrat,
et indicatum.
A Hac uena & arteria peritonei amplitudine egreditur.
V Aricofum corpus, istaq; adeo uene arteria maria & mi-
rabilia implicata.
v Sinister testis tunica ipsi proxima obclues.
v Ad semen deferens ad testem reuolutio.
v Ad semen deferens ascensus ad pubis os.
v Sinistru uas semen deferens ad pubis os posterior
influxus.
Dexter uas semen deferens reflexus.
v Dexter sinistris uasorum semen deferentium coitus.
v Uasorum semen deferentium insertio.
x Glandulosum corpus uasorum semen deferentium insertio.
non excipit.
v Meatus urinam seminalis communis.
v Musculus orbicularis dico iam meatus obductus.
Pennis, atq; adeo ipsius corpora.

SINISTRO LATERE EXPRIMVNTVR
run, sinistro autem qui sub ipsi adhuc cōduntur, quibus ostendendis
conficiunt cerebri partium imagines in uic sectionis ordine sub-
lateris secundae figurae capitulare succedit, primam autem excipit que
sibi uendicante.

DEXTRI LATERE NOTARVM INDEX.

I In hac cerebrum experimente figura tentu cerebri ablatum est, quantum elatius cal-
loso corpore consistit; ipsum uero callosum corpus in posteriore, bicā decursum est reu-
lum.
A, **A** Dextra cerebri pars adhuc reliqua.
B, **B** Sinistra cerebri pars adhuc reliqua.
C Dexter uentriculus.
D Magna plexus secundum referens porrio.
E, **F**, **G** Corporis instar camera testudinis uefformata super-
rior fides.
H Eversum hic in posteriore est callosum corpus.
I Linea ab I ad G, & rursus ab K ad D pertingens, duorum
K, primorum cerebri ventriculorum septum indicat disrupum.
L, **M**, **N**, **O** His uicis partibus alter secundi paris mu-
sculus constituit caput mouentum.
D Terzi paris dorsum mouentum alter.
Q Quarti paris dorsum mouentum alterius portio.
R Thoracis motorum quartus, a, b, c, d circumscrips.
S Sexti paris dorsum mouentum alter, a, b circumscrips.
T Octauum paris dorsum mouentum dexterius portio.
V Scapularis mouentum tertius.
X Thoracis motorum tertius, ad insertione hic dependet.
Y Scapularis gibbus musculis modo liberum conficitur.
Z Tercium articuli humeri peculiare ligamentum.
f Brachium mouentum tertius.
g Thoracem mouentum secundum portio.
h, **h** Coflasterum ossa.
i, **i** Coflasterum interoscula, atq; adeo exteriore inter-
osculis musculi.
k Tercius abdominis musculi portio.
l Brachij os tem bī excarne conficitur.
m Primus cubitum extentiendum.
n Secundi brachium extentiendum hic ad
huc afferunt est portio.
o Tertiū brachium extentiendum exortus.
p, **R** Radus.
q Secundus radix in pronum ducentium.
s Ligamentum radium ulnae qua haec inu-
tem debescit neclens. Quantum autem
tendines exteni matius sedem brevem
tantes resciimus, extremas manus ossa
ligamentis adhuc cōtēra occur-
runt. Cerebri uero figura haec
manu amplera, sectionis serie
superiorum subsecuitur.
e Camera modi ex-
trici inferior cauagis superfe-
cies.
u Sub uas spectatur è quer-
to dure membrana sinu in ter-
rium cerebri excurrens uenire
cum.
x In dextro uentriculo cerebri plexus secundum referens nota-
tur, atq; eadem sinistris lateris est ratio.
y Meatus à tercio cerebri ventriculo pituitam ad glandem hunc
excedente idoneam defensis orificium.
z Magna ex parte ilium osis dorsum modo nudum conficitur.
t Tertiū fémur mouentum.
b Coxendicis articulus.
d Decimus femur mouentum.
d, **d** Decimus femur mouentum concomitantes carne & musculo-
sa pars.
e Ligamentum ab offe facio in coxendicis os pertinet.
f Magnus exteriō fémoris processus.
n, **n**, **i** Quintus femur mouentum uerum singuli characteres sin-
gulis indicant portiones.
s Septimi tibiam mouentum portio.
d, **d** Octauum tibiam mouentum portio.
m Usculus in poplite latens.
s Septimus pedem mouentum.
o Octauum pedem mouentum portio.
s Secundus pedis digitorum mouentum in pede his humi prostrato in suo situ indicantur, edem charac-
tere insigniti.
w Portio tertij pedis digitorum mouentum hu-
mi decumbit.
x Commissio tendinis tertij musculi cum se-
cundo.
Caput hoc, cui sinistri pes innitetur, nudus
peritoneo pronata, & iuxta notaria delineata, ramen
bie est diffusa atraq; ut nihil quo minus apicem cernatur
impedit. Imo etiam musculum illi innatum communisrat,
et indicatum.
A Hac uena & arteria peritonei amplitudine egreditur.
V Aricofum corpus, istaq; adeo uene arteria maria & mi-
rabilia implicata.
v Sinister testis tunica ipsi proxima obclues.
v Ad semen deferens ad testem reuolutio.
v Ad semen deferens ascensus ad pubis os.
v Sinistru uas semen deferens ad pubis os posterior
influxus.
Dexter uas semen deferens reflexus.
v Dexter sinistris uasorum semen deferentium coitus.
v Uasorum semen deferentium insertio.
x Glandulosum corpus uasorum semen deferentium insertio.
non excipit.
v Meatus urinam seminalis communis.
v Musculus orbicularis dico iam meatus obductus.
Pennis, atq; adeo ipsius corpora.

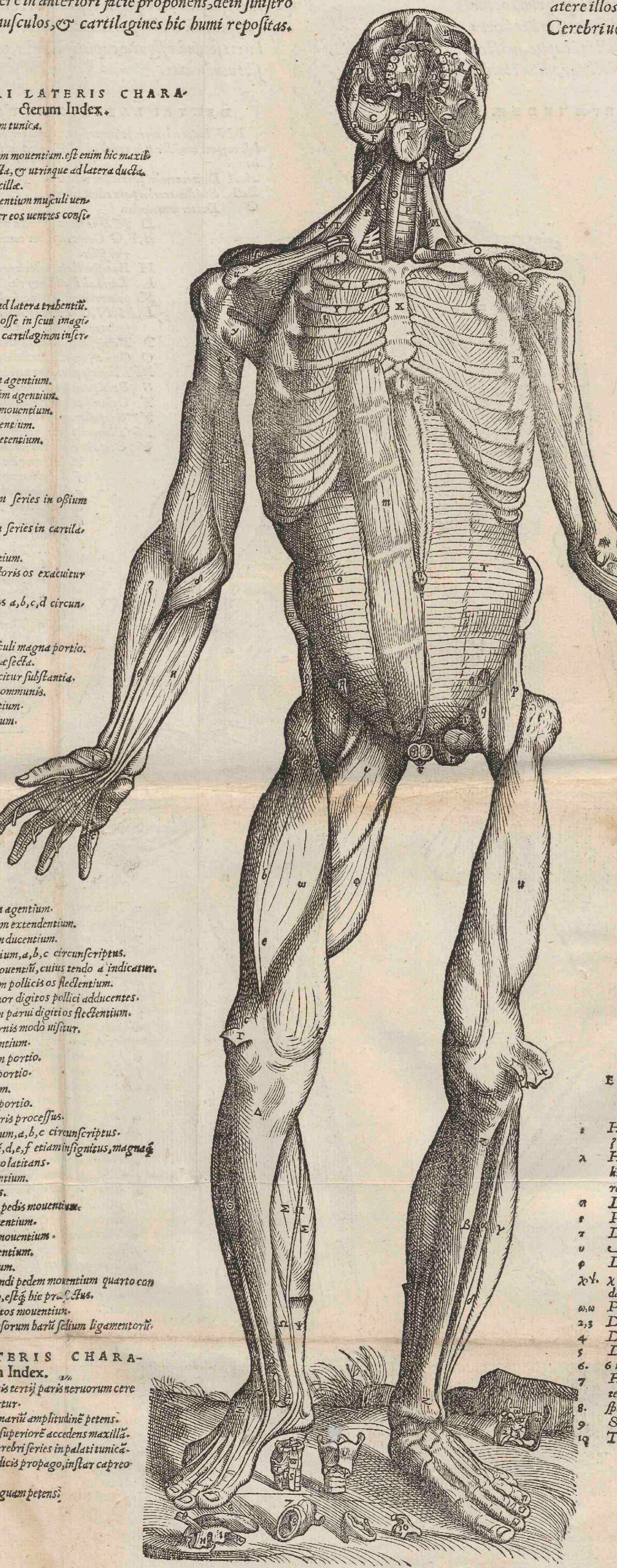

HTERTIA

TERTIA MUSCULOS OSTENDENTIVM FIGVRA, PRIMAM ET SECUNDAM SE
QUITVR, MUSCULOS ILLIS QVOS IPSAE SINISTRIS LATERIBVS REFEREBANT PROXIME
succumbentes, de tro latere in anteriori facie proponens, dein sinistro
atere illos referens qui dextri lateris sub sunt musculi. pra.
Cerebri uero partium hic nihil propter capit is in posteriori
reflexum occurrit.

DEXTRI LATERIS CHARA.
cerum Index.

- A Palatum sua adhuc obductum tunica.
- B Gargareo.
- C Tervus inferiore maxillam mouentum, sif enim hic maxilla
la ad summum mentem difficit, et utrinque ad latera ducit.
- D Dextra pars inferioris maxillae.
- E, F Duo quarti maxillam mouentum musculi uen.
tis. G Nervosa sedes inter eos uentis confe.
stans.
- H Laryngei operculum.
- I Altera confusa.
- K Lingua.
- L Quinque lingue musculus.
- M, N Dexter uero referrens os ad latera trahentia.
- O Dexter duorum a pectoris offe in scurum imagi.
nem experientem laryngis cartilaginem infe.
torum.
- P Aspera arteriae caudae.
- Q Dexter primi paris dorsum agentium.
- R Dexter secundi paris dorsum agentium.
- S Portio secundi paris caput mouentum.
- T Portio terciis scapulam mouentum.
- V Series neruorum axillam petentum.
- X Pectoris.
- Y, Z Costarum offa.
- g, g Costarum cartilagine.
- h, b Intercofidiun exteriiorum series in ostium
interuallis.
- i, i Intercofidiun exteriiorum series in carina
ginum interuallis.
- k, k Secundus thoracem mouentum.
- l Cartilagine in quam pectoris excedunt
sedes.
- m Rectus abdominis musculus, a, b, c, d circu.
scriptus.
- n V publici sellae portio.
- o Transversi abdominis musculi magna portio.
- p Seminalis uasa hic sunt presecula.
- q Penis corporum hic conficitur substantia.
- r Meatus urinae ac seminalis communis.
- s Septimus brachium mouentum.
- t Quintus brachium mouentum.
- u Internor scapulae prae.
cessus.
- x Brachij os.
- y Tertius brachium
mouentum.
- z Quartus brachium mo.
uentum insertionis
portio.
- b Primus cubitum
extendendum.
- c Posterior cubitum
fleclentium.
- d Primus radium in pronum agentium.
- e Inferior anterioris cubitum extendendum.
- f Primus radium in supinum ducentum.
- g Secundus digitos mouentum, a, b, c circu.
scriptus.
- h Tertius digitos manus mouentum, cuius tendo a indicatur.
- i Minor primorum duorum pollicis fleclentium.
- j, k, l Quatuor musculi quartuor digitorum pollici adducentes.
- m Exterior duorum primum parum digitorum fleclentium.
- n Ilium ossis excartis modo insitum.
- o Portio terciis feuer mouentum.
- p Septimus feuer mouentum portio.
- q Sexti feuer mouentum portio.
- r Olaus feuer mouentum.
- s Quinti feuer mouentum portio.
- t Adior exercitor uero femoris proce.
ssus.
- u Septimus tibiam mouentum, a, b, c circu.
scriptus.
- v Octauus tibiam mouentum, a, b, c etiam infigitus, magnas
adie portione sub septimo latitans.
- w Tendo noni tibiam mouentum.
- x Tibia ossis excartis pars.
- y Decimusquintus digitos pedis mouentum.
- z Portio septimi pedis mouentum.
- a Decimusdigitus pedis mouentum.
- b Tendo tertii pedem mouentum.
- c Quartus pedem mouentum.
- d Hic tendo primi & secundi pedem mouentum quarto can.
nascitur uniturque musculo, est hie pro. f. f.
- e Portio secundi pedis digitos mouentum.
- f Portiones saner transversorum barbi scdum ligamentorum.

FORVM QVAE HUMI IACENT
characterum Index.

- Hic linguam cum suis dextri lateris musculis delineauimus, ac i &
primus notat, i tertium, & quintum, i septimum, & nonum.
- Hic dextrum laryngis latum cum offe in reference, et i notato de.
kneatur, & stomachi portione v indicate, & musculi ad offe v re.
rente in laryngis operculum in seruit.
- Dexter ad offe in reference in primam cartilaginem in seruorum.
- Portio dextri a pectoris offe in primam cartilaginem in seruorum.
- Dexter ad stomach ad primam cartilaginem in seruorum.
- Anterior laryngis sedes, i fuis & prima cartilaginis imago.
- Laryngis operculum.
- Hic tendo primi & secundi pedem mouentum quarto can.
nascitur uniturque musculo, est hie pro. f. f.
- Portio secundi pedis digitos mouentum.
- Portiones saner transversorum barbi scdum ligamentorum.

SINISTRI LATERIS CHARA.
cerum Index.

- A Propago minoris radicis tertii paris neruorum cere.
bri, que cum fronte effertur.
- B Dicte radice propagari amplitudine petens.
- C Propago dicte radice, superior accidens maxillae.
- D Quarti paris neruorum cerebri series in palati tunica.
- E M aioris serui pars radice propagatio in flat capre.
liuoluta.
- F Dicte radice portio linguam petens.

SECUNDA COMMONSTRANDIS MUSCULIS PARATARVM FIGVRA, POSTERIO
REM CORPORIS SEDEM ITA PROPONIT, UT PRIMA ANTERIOREM. IN DEXTRO ENIM LA.
tere musculos ostendit cuti subtenso, in sinistro autem latere eos qui
ne prime figuræ capiti pulchre succedit.

SINISTRI LATERIS CHARA.
cerum Index.

- Hic sinistra cerebri pars ista portio ablatâ est, ut si.
nistra callo corporis relida portione, sinistri cerebri
venae aperte notatur enim i & v cerebri ful.
stantia.
- Callo corporis sinistra pars.
- Sinistri cerebri uenae culus dextro omni ex parte re.
spendet.
- Sinistri uenae culus extimo fatus in volucro
comparatus.
- Temporalius mufuli portio.
- Maficer, seu maxillam mouentum in altero latere secundus.
- Inglidis offa sedes.
- Portio alterius musculi septimi paris caput mouentum.
- Alter primi paris caput mouentum.
- F, F Alterius secundi paris caput mouentum portio.
- Scapulae mouentum rectus.
- Alterius os referens dorsum ad latera uellentum portio.
- Clavula.
- Alterius secundi paris dorsum mouentum portio.
- Portio terciis thoracem mouentum, qui figura quinto tho.
racem mouentum, ac Y notando responderet.
- Septimus brachium mouentum.
- Sexus brachium mouentum, a, b, c circu.
scriptus.
- Brachium mouentum tertius.
- Quadratus brachium mouentum portio.
- Secundi cubitum mouentum alterius.
- Quarto cubitum mouentum portio.
- Sexi paris dorsum mouentum alterius portio.
- Olaus paris dorsum mouentum alterius portio.
- V, V Costarum offa.
- X, X Costarum interualla.
- Quintus thoracem mouentum.
- Hic portio conficitur ad omnibus nus.
cendis fibris oblique sursum expori.
git, & interdui a transversis lumborum
uterteris processibus in transversis.
- Primus cubitum extendendum origo.
- Secundi cubitum excep.
dendum origo.
- Sedes qua duo primi cubi.
tum extendendum muscu.
li coeunt.
- Brachij os.
- Caput extreius anteri.
ris cubitum fleclentium.
- Posterioris cubitum fle.
clentum portio.
- Portio primi radium in
supinum agentium.
- Tertiis brachiale mouen.
tum, cuius tendi nū in ser.
vione a & b indicate.
- Secundus radium in supinum agentium.
- V line os hic nudum conficitur.
- Musculus digito mouentum cum uigintis secundis, cuius pars tendine.
obj. brachialis pollicem sustinet in seruit, & infigitur, reliqua ipsius
partes b & c indicantur.
- Musculus digito mouentum uigintis primus.
- Digitos mouentum decimorum.
- Hic brachialis offa ligamentis obducta oculis subiectum, nam a cum
postbrachialis offidus, & musculus ilorum internalla cyplicebus.
- Secundus feuer mouentum, a, b, c circu.
scriptus.
- Quartus feuer mouentum.
- Decimus feuer mouentum.
- Duo carnea partes seu musculi, decimus quaque ad cozendia os re.
flectit concomitentes.
- Ligamentum ab offe facio in cozendis offis acutis proce.
ssu pertinet.
- Ligamentum ab offe facio in cozendis offis ap pendicem in seruit.
- Magnus seu exterior femoris proce.
ssus.
- Quintus feuer mouentum portio.
- Secundus tibiam mouentum.
- Tertius tibiam mouentum.
- Quintus tibiam mouentum.
- Quartus tibiam mouentum.
- Septimus tibiam mouentum.
- Primus tibiam mouentum portio.
- Olaus tibiam mouentum portio.
- Tertius pedem mouentum.
- Mu[n]culi in poplite latitantis portio.
- Quartus pedem mouentum.
- F, F primi & secundi pede mouentum e.
do a quarto pede mouentum rescluse r. l.
- Inserio malleoli.
- Septimi pedem mouentum portio.
- Olaus pedem mouentum portio.
- Exterior malleoli.
- IN pede hic humi prostrato pedis uisitae planta, ec.
i musculum primum notat pedis digitos mouentum,
uero tendine secundum pollicis os fleclentem.

DEXTRI LATERIS CHARA.
cerum Index.

- A, B Cerebrum sectionis serie a tenu ipius membrana
detectum. A, C A dextra cerebri pars super.
estem notat, que calvariam perficit. B uero cum que
sinistrum corporis parte sectionis ordine abscissa re.
spicitur.
- C Dura membrana pars, dextro & sinistrum cere.
bri partes intercedens, & ab oculo calvarie offe bie
discreta, sursumque reflexa.
- D Tenuis membrana a cerebro distulta.
- E, F Secundus scapulam mouentum, a, b, c, d, e circu.
scriptus.
- G Secundus brachium mouentum, posterior sua sede
hic apparet, & a, b, c circu.
scriptus.
- H Portio dextri brachium mouentum.
- I Tertiis brachium mouentum portio.
- K Quartus brachii mouentum, hic a, b, c circu.
scriptus.
- L Musculi abdominis obliqui dorsum suas export.
genis fibras portio.
- M Primus cubitum extendendum portio.
- N Secundus cubitum extendendum portio.
- O Posterioris cubitum fleclentium portio.
- P In primi radium in supinum mouentum.
- Q Brachiale mouentum tertius, a, b, c etiam notatus.
- R Excarnis ulne pars.
- S Decimusquintus digitos mouentum.
- T Decimoseptimus digitos mouentum.
- V Notatus uerba tendinum commixtio ad quatuor di.
giutorum radices.
- X Quartus brachiale mouentum.
- Y Secundus brachiale mouentum.
- f, g Musculus digitos mouentum uigintis secundis, uer.
um f partem notat, tendine uero & pollicem
sustinet in seruit, g uero & h partes sunt, ten.
dines pollicis inferiores.
- i Viginti primi digitos mouentum portio.
- k Viginti digitos mouentum.
- l Viginti quartus digitos mouentum.
- m Secundi feuer motorum portio.
- * Secundus tibiam mouen.
tum, cuasi tendo tam te.
rus est, ut subcoelorum
uicinorum inflectione
non praedicit, et enim
hic a, b, c septimus tibiam
mouentum.
- * Primus feuer mouen.
tum, a, b, c, d circu.
scriptus.
- Secunditibiam mouen.
tum portio.
- 2 Tendis sua obducta tu.
rica hic praedicit.
- * Tertius tibiam mouen.
tum.
- * Quartus tibiam mouen.
tum.
- * Secundus tibiam mouen.
tum.
- * Primus pedem mouen.
tum.
- * Secundus pedem mouen.
tum.
- * Tertius pedem mouen.
tum.
- * Quartus pedem mouen.
tum.
- * Secundus pedem mouen.
tum.
- * Tendis sua obducta tu.
rica hic praedicit.
- * Tendis noni pedem mouen.
tum.
- * Aliquot tendine decimiquatu.
digitos pedis mouentum.
- * Decimusquintus pedis digitos
mouentum.

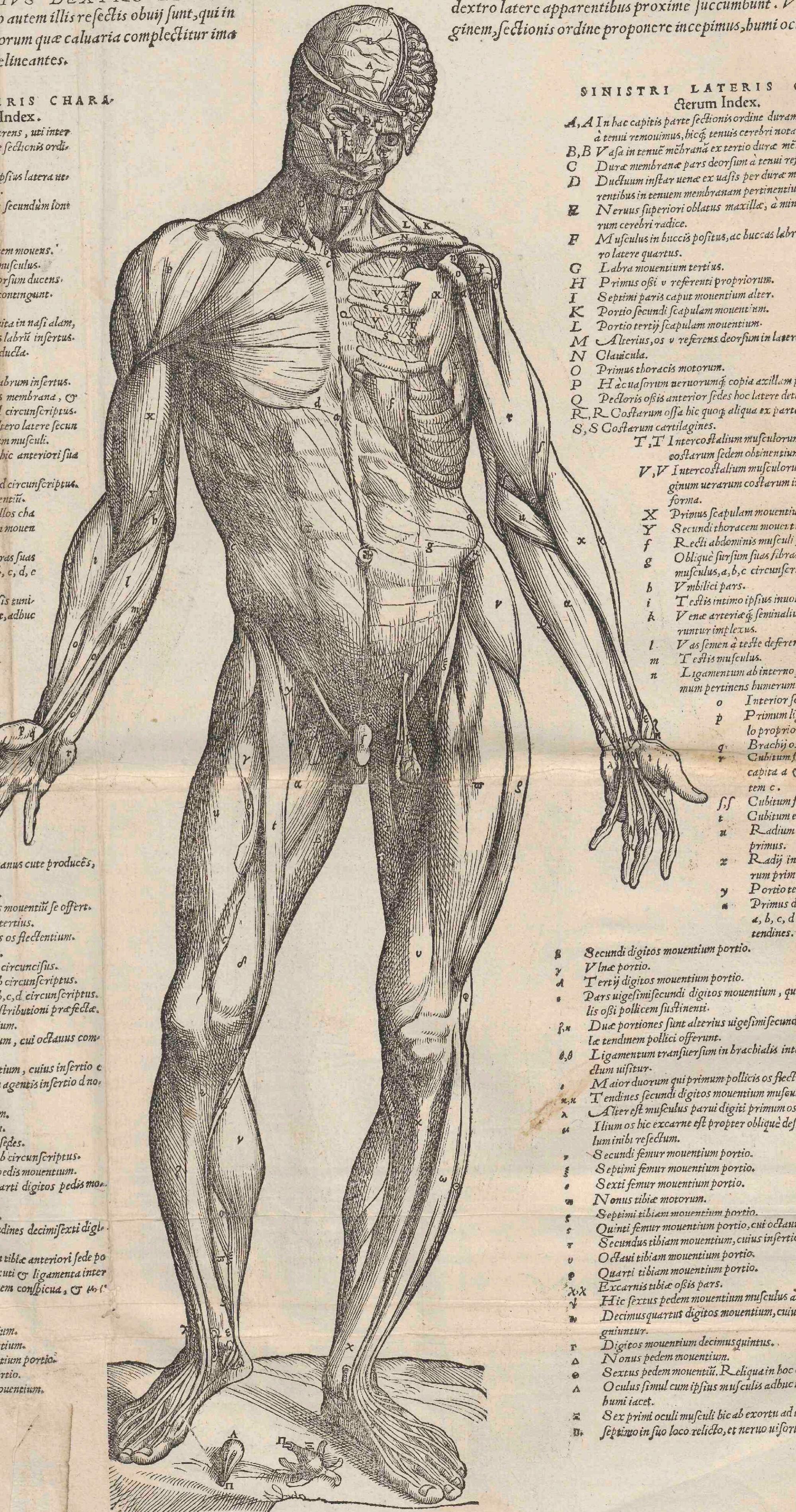
I PRIMA

PRIMA FIGVRA EARVM QVAS OSTENDENDIS MVSCVLIS POTISSIMVM PA
RAVIMVS, IN CIVIS DEXTRO LATERE MVSCULI MOX SVB CVTE RECONDITI, ANTERIORI IN
facie conficitur: in suis tro autem illis resects obuij sunt, qui in
figura redderetur copiosior, eorum quae caluaria complectitur im
characterum index docebuntur, delineantes.

DEXTRI LATERIS CHARA
cterum Index.

- A A Dura cerebri membrana ita apparet, uti inter secundum caluaria superiore parte secundum ordi nata ablata, occurrit.
- B,B Dura membrana usq; secundum ibius latera ne narum arteriarum modo digesta.
- C,C Tertius dura membrana sinus hic secundum longitudinem adaperit certus.
- D Cirkulus iste os est caluariae.
- E Musculus substantia frontis cuem mouens.
- F Palpebram superiorem attollens musculus.
- G Musculus eandem palpebram dorsum ducens.
- H Hic duo musculi nuper dicti se contingit.
- I Temporalis musculi sedes.
- K Musculus una portione a insignita in nascitam, altera uero b indicata in fibrosis labii inferius.
- L Cartilago ab aere nasi esse producda.
- M Dextra nasi dila.
- N Musculus a mali in superius labium insertus.
- O Musculus ex carne confertus membrana, et labia, & bucas mouet, et a, b, c, d circumscriptus, uerum a primis, sed non in dextro latere secun dum maxillam inferorem mouentum nuncipit.
- P Brachium mouentum secundum hic anteriori sua fede a,b,c circumscriptus.
- Q Brachij motorum primus, a,b,c circumscriptus.
- R Portio eius quei brachium mouentum.
- S Sedes S. S insignita, et inter illos cha radiles media musculi thoracem mouentum secundum est portio.
- T Dorsum oblique in anteriori fibras suas ducens abdominis musculus, a, b, c, d, e circumscriptus.
- V Testis una cum seminalibus usq; uen ea, quae ipsi peritoneum effert, aduc obductus.
- X Prior cubitum flectentum.
- Y Posterior cubitum flectentum.
- g Cubitum extende.
- b sif primotorio.
- R adum in pro mun agencium primus,
- R adum in su pinum agencium primus.
- A Portio terrij brachiale mouen rum.
- I Brachiale mouen tum primus.
- m Latum tendinem sub interna manus cute produceb, ac a, b circumscriptus.
- n Brachiale mouentum secundus.
- o,o Hic interdilus primus digiti mouentum, se offert.
- p Digits mouentum uigilans pertinet.
- Portio maioris primum pollicis os flectentum.
- q Digits mouentum uigilans.
- f Penis cute ipsius in involucro circuncis.
- s Primus tibiam mouentum, a, b circumscriptus.
- t Sextus tibiam mouentum, a, b circumscriptus.
- z Gladule in inguine ueluti distributioni praefelle.
- y Portio septimi femur mouentum.
- d Portio quinti femur mouentum, cui oclanus com mitteratur.
- b Portio secundi tibiam mouentum, cuius inserio e insignitur tertij autem tibiam agentis insercio e notatur.
- a Portio noni tibiam mouentum.
- c Portio octaua tibie motorum.
- e Nuda excarsis q; tibi, et osfides.
- f Sextus pedem mouentum, a, b circumscriptus.
- g Portio decimquartii digiti pedis mouentum.
- h Portio et tendines decimquarti digiti pedis mo ventum.
- i Tendo noni pedem mouentum.
- j Ha oblique protinus tendines decimsexti digi tos mouentum.
- k Liggantum transuersum in tibie anteriori sede pos itum hic difficitum cernitur: uti & ligamentum inter internum maleoleum & calcaneum conficiunt, & hoc no teat.
- l Primus pedem mouentum.
- m Tendo terci pedem mouentum.
- n Portio quarti pedem mouentum.
- o Secundi digiti pedem mouentum portio.
- p Quinti pedem mouentum portio.
- q Decimus et tendines decimsexti digiti pedem mouentum.

SINISTRI LATERIS CHARA
cterum Index.

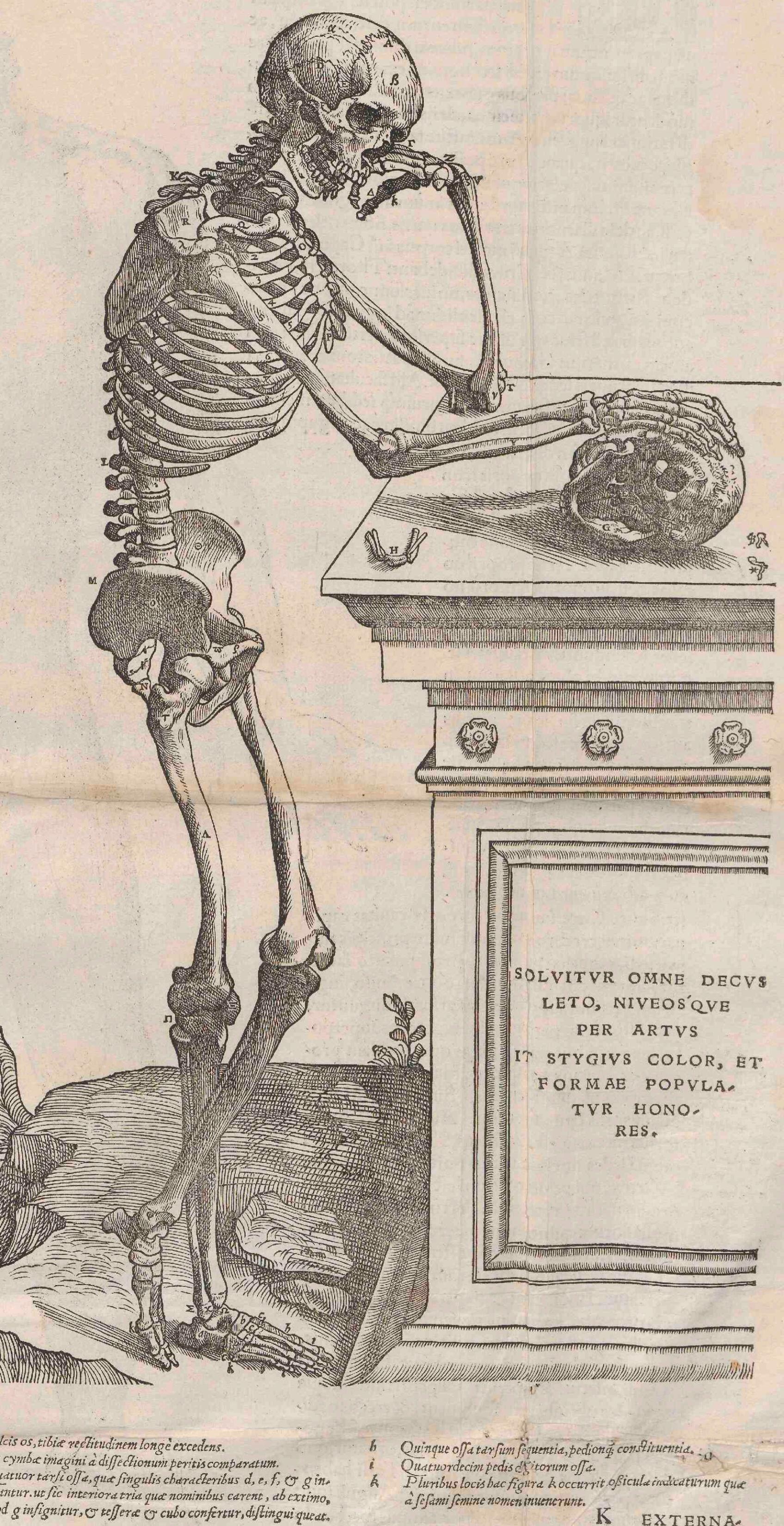
- A,A In hac capitis parte sectionis ordine duram cerebri membranam a tenus removimus, hinc tenuis cerebri non cur membrana.
- B,B Vesa in removit membranam ex tempore dura membra sine depresso.
- C Dura membrana pars deorsum a tenus reflexa.
- D Ductum infra uterine ex usq; per dura membrana latra excur renibus in tenuem membranam pertinuum unus.
- E Nervus superioris obesus maxilla, a nuncere tertii parvis nervis rum cerebri radice.
- F Musculus in buccis positus, ac buccas labra & mouentum in altero latere quartus.
- G Labia mouentum tertius.
- H Primus os in referentis propriorum.
- I Septimus parvis caput mouentum alter.
- K Portio secundi caputum mouentum.
- L Portio tertii scapulae mouentum.
- M Alterius, os in referentis deorsum in laera trahentum portio.
- N Clavicula.
- O Primus thoracis motorum.
- P Hacca fornis aerorumq; copia axillam petis.
- Q Pedes os anterior sedes hoc latere detesta cernitur.
- R,R Costarum os hic quoq; aliqua ex parte nuda in funere.
- S Costarum cartilagine.
- T,T Interco stitulum muscularum exteriorum inter ossa costarum sedem obtemperum imago.
- V,V Interco stitulum muscularum exteriorum in cartilag inum uerarum costarum interuallum confertum forma.
- X Primus scapulae mouentum, a, b, c circumscriptus.
- Y Secundus thoracem mouet, et un portio.
- f R ecili abdominis musculi portio.
- g Obliqui sursum flesus subnas exporreris abdominis musculus, a, b, c circumscriptus.
- b Vmbilici pars.
- i Testis intimo ipsius involucro obductus.
- k Venae arteriae & seminalium ane quam testi inseruntur impetus.
- l Vasa semina & testis defrens.
- m Testis musculus.
- n Ligamentum ab interno scapulae processus ad sumum pertinet humerum.
- o Interior scapulae processus.
- p Primus ligamentum humeri articulo propriorum.
- q Cubitum flectentum anterior, cuius capita a & b notantur: tendo au tem c.
- s,f Cubitum flectentum posterior.
- t Cubitum extendentum primi portio.
- u R adum in pronum ducentum primus.
- x Radix in supinum motus autrum primus.
- y Portio terrij brachiale mouentum.
- z Primus digitos manus mouentum, a, b, c, d quatuor ipsius indicantur tendines.
- B Secundi digiti mouentum portio.
- y Vline portio.
- A Terti digiti mouentum portio.
- s Pars uigilans secundi digiti mouentum, que tendinem inserit brachialis os pollicis secundi.
- f, n Due portiones sunt alterius uigilans secundi musculi partis, que singula tendinem pollici offerunt.
- o, b Ligamentum transuersum in brachialis interna sede positum, hic dif formum uisit.
- m M dior duorum qui primum pollicis os flectunt.
- n Tendines secundi digiti mouentum musculo.
- l Alter est musculus parvi digiti primus os flectentum.
- i Ilium os excarsis q; tibi, et osfides.
- v Sextus pedem mouentum, a, b circumscriptus.
- z Portio decimquartii digiti pedis mouentum.
- g Portio et tendines decimquarti digiti pedis mo ventum.
- h Hic sextus pedem mouentum musculus a tibie offe est reclusus.
- l Decimus quartus digiti mouentum, cuius aliquos tendines a, b ins ignituntur.
- r Digits mouentum decimus quintus.
- o Nox pedem mouentum.
- s Sextus pedem mouentum.
- z Oculis simus cum ipsius musculis adhuc integris a sua sede eructus, hic humi iacet.
- z Ex carnis abla os pars.
- b Hic sextus pedem mouentum musculus a tibie offe est reclusus.
- l Decimus quartus digiti mouentum, cuius aliquos tendines a, b ins ignituntur.
- r Digits mouentum decimus quintus.
- o Nox pedem mouentum.
- s Sextus pedem mouentum.
- z Oculis simus cum ipsius musculis adhuc integris a sua sede eructus, hic humi iacet.
- z Ex primi oculi musculis hic ad exortu ad insertionem usq; sunt liberi, sepius in suo loco relido, et nero usq; in utroq; oculo insignito.

OMNIVM

OMNIVM HVMANI CORPORIS OSSIVM SIMVL SVA SEDE COMMISSORVM
OMNIBVSQUE PARTIBVS QVAS STABILIVNT, QVAEQUE ILLIS
adnascuntur, aut ab ipsis prodeunt liberorum integra delineatio.

CHARACTERVM HVVIS OMNIVM
ossum imaginem ostendentis figurae Index.

- E T,S I in figuris ad presentem de humani corporis fabrica Epitomen paratis, et ad proportionem uiri mulierisq; que modo subfiguratur; imaginis delineatis, ossa occurrent: quam tamen id postea fiat, neq; eadem figura simul omnia commissaria illis partibus nuda deteclat, & secundum, non abs re fuerit, in hanc paginam dicoque uacantem, ex primo libro huc imaginem rescribere, que ex tribus illuc omnia ossa se mul experimentibus figuris, hec magis & anteriori ac posteriori sede proponit. Propterquam quod haec figura etiam caluaria, cui similitudinem incumbit, basim uia cum se in imaginem referente & audius organi officiis secundam offerat. Vi characterum Index modo enarratur.
- A Similiter capitis que transferuntur anterior, coronalis & dila.
- B Sedes alterius transferre futuræ, que A imaginem proponit, & a eius uirice alia ad coronalem, & raro hinc ad nasi summum fertur, quam a recto ductu sagittalem nuncipamus.
- D In temporibus obliis in latus clavicularis squamorum que inueniuntur, commissaria, cui ab imagine nomen indutum est. R elius uero & caluaria superioreq; maxilla situr, que nominibus propriis desti tuuntur, nullus adhuc est character.
- a Alter uterius.
- b Fronteris os nuncipum geminum, nisi quoniam rarissime coronalis suum medio ad summum in se nasi sutura septem pertinet. In hunc basi in interna caluaria amplitudine ossis secundatur, quod capitis octauum appello.
- c O capitis os, in grandibus nam similiter: unum.
- d Dextre temporibus os, cuius processus stylis aut acus aut galli calcavis imaginis comparetur, & insignitur: is uero qui iberis papille conser tur, & inscripum ostendit.
- m Hoc caluaria sedes ab imagine & duritate quam cum prærupta rupe similitudinem gerit, nonem obtinet, quod permuluis temporum ducataz osibus asperbitur.
- e Os cuneo à dissectionis proceribus comparatum. Et uis processus, quos diis similares, & insignituntur.
- f Hoc caluaria sedes duorum osium affirmata processibus, perinde acsi peculiaris est, sive quod nominatur Superioris autem maxilla ossa mibi duodenario numero comprehensa, qui nominibus careat, hoc exigua tabella characteribus non obtinenda puerat.
- g Inferior maxilla, similiter ac superior sedens densibus ut plurimum decorata.
- h O in imaginem exprimens, unitatisq; nomine. Osi pluribus consistit ossiculis, donatum.
- g,* E regione dicitur os hic in tua caluaria basim duo occurrint auditus organi officiula, quorum alterius q; insignitum molari dentis duebus tantum radibus donato, aut inuidem comparamus: alterum uero * indicatum, mallo cuique iam, aut magna ex parte femoris os.
- i,K,L,M,N Hic characteribus dorso osium seu vertebrarum notari series, queruntur sepe ab I ad K pertinentes column affirmant, duodecim a K ad L numeratae, thoracem, quinque ab L ad regionem M succedentes, lumbos. a regione M, quo osfis facit in quinta muscularum tubula apparentes, sedes indicateur, ad N sacrum os ex extrusione osibus conficitur, cui coccyx subiicitur.
- o Pedes os pluribus conformatum osibus.
- p Mucronata cartilago, in quam pectoris os gladij modo excutitur.
- 1,2,3,4,5,6,7,8,9,10,11,12 Numeri characteribus duodecim costis indicantur, quarum septem superiores & uertebris & pectoris os articulantes, hinc uero nuncipate: inferiores autem quinque fibris dictae, ad duas uertebras articulationem moluntur.
- Q Clavicula.
- R Capitulum, cuius superiores processus, quem summum humerum dicimus, a insegnis interior autem, qui anchora imaginis conseratur, &.
- S Brachii os, mallei humerus appellatur.
- T,V A T ad sedes mettis, quem cubitum vocamus, diuibus constructis osibus, quorum longius inferioris, ac Y insegnis, cubitus priuatum & ultra appellatur. Hic uis posterior, iuxta illius cum brachio ossis articulatione processus in seignitur. Procesus autem illius acutus iuxta brachiale conficitur, & insegnitur. Porro superius in cuius uero, radius appellatur, X notatur.
- Z Odo brachialis os, dupli ordine digesta.
- g Quatuor postbrachialis ossa.
- z Quindicim digitorum ossa.
- e Hoc charactere satis strum osorum que sacri ossis vertebrarum com mitiuntur obuij est, quod in tres sedes, perinde acsi tribus peculiariis ossibus constitutur, nomine duodim, que dextrum os characteribus nota referre, e nangiliatos, & coendicatos, & p; bis indicat, s uero cartilagineum pubis ossif coadiut interuenientem.
- z Femur, cuius exercitio major q; rotatur, & indicatur, interior & minoru interior hic nusquam conficitur.
- z Os scutum patellae q; instar, genu articulo prepositum.
- n,z A ad z sedes mettis, quem tibiam nuncipamus, queq; duobus constructis, uno interior & crassior, ac tibia appellatur, ac p; in signis altero gracilior exterior q; quod & insegnis fibula nomen obtinet.
- z Inferior appendiculum ossium que tibiam constitutum processus, quos mallicios appellare conficiuntur.
- z Os scutum patellae q; instar, genu articulo prepositum.
- n,z A ad z sedes mettis, quem tibiam nuncipamus, queq; duobus constructis, uno interior & crassior, ac tibia appellatur, ac p; in signis altero gracilior exterior q; quod & insegnis fibula nomen obtinet.
- z Gales os, tibiae rectitudinem longe excessens.
- b Os cymbalum imaginis a dissectionum peritis comparatum.
- c,e Quatuor tarsi ossa, que singulis characteribus d, e, f, & g, indicateur, uero sic interior tria que nominibus carona, ab extimo, f,g, quod g insegnatur, & reserata & cubo conseratur, distinguuntur.

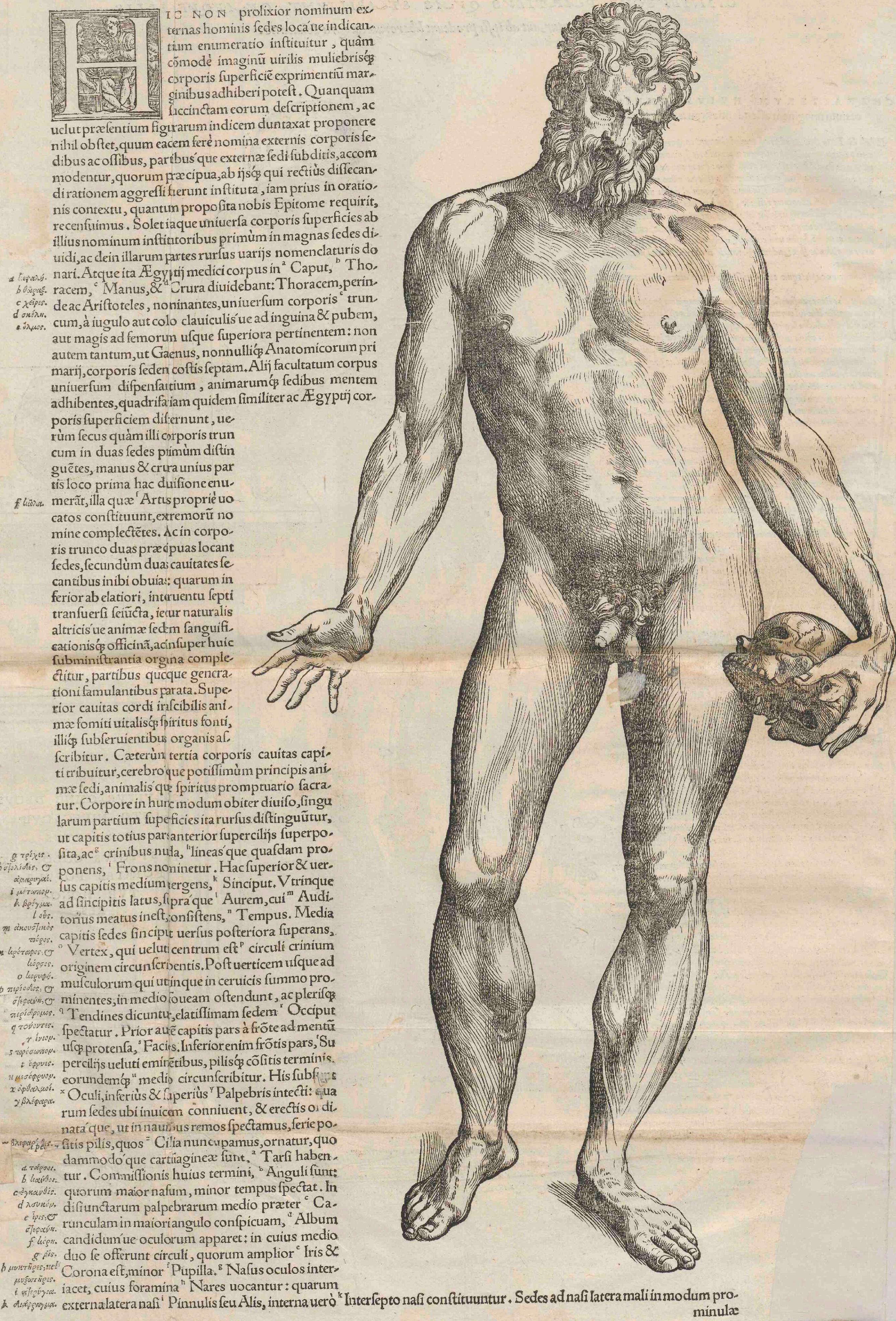

SOLVITVR OMNE DECUS
LETO, NIVEOSQUE
PER ARTVS
ET STYGIUS COLOR, ET
FORMAE POPVLA
TVR HONO
RES.

Quinque ossa tarsum sequuntur, pedionq; constituentia.
Quatuordecim pedes ex torum ossa.
Pluribus locis hac figura & occurrit ossicula indicatur que
& sibi nomine inuenientur.

K EXTERNA.

EXTERNARVM HUMANI CORPORIS SEDIVM PARTIVM

CITRA DISSECTIONEM OCCVRRENTIVM APPELLATIONES.

digitis hic etiam unguibus ornati sequuntur. Quanquam ubi de integrō pede sermo instituitur, infima sedes qua calcamus plerūq; Plantæ, & Velti
ipiusq; internū latus "Concauū, superior uero Tarsus nuncupetur.

L FIGVRÆ

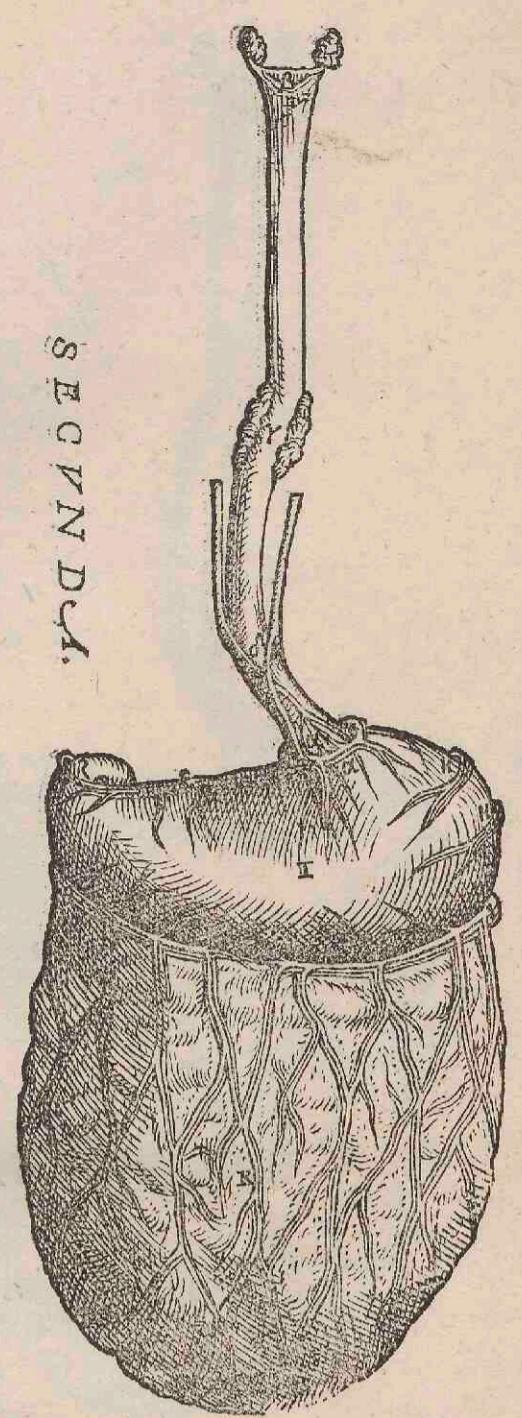
FIGVRAE AD TABVLAM APTANDAM PARATAE, ILLI AGGLVTINANDAM

QVAE FIGVRARVM MUSCVLIS OSTENDENDIS PARATARVM VLTIMA SEV QVINTA INSCRIBITVR.

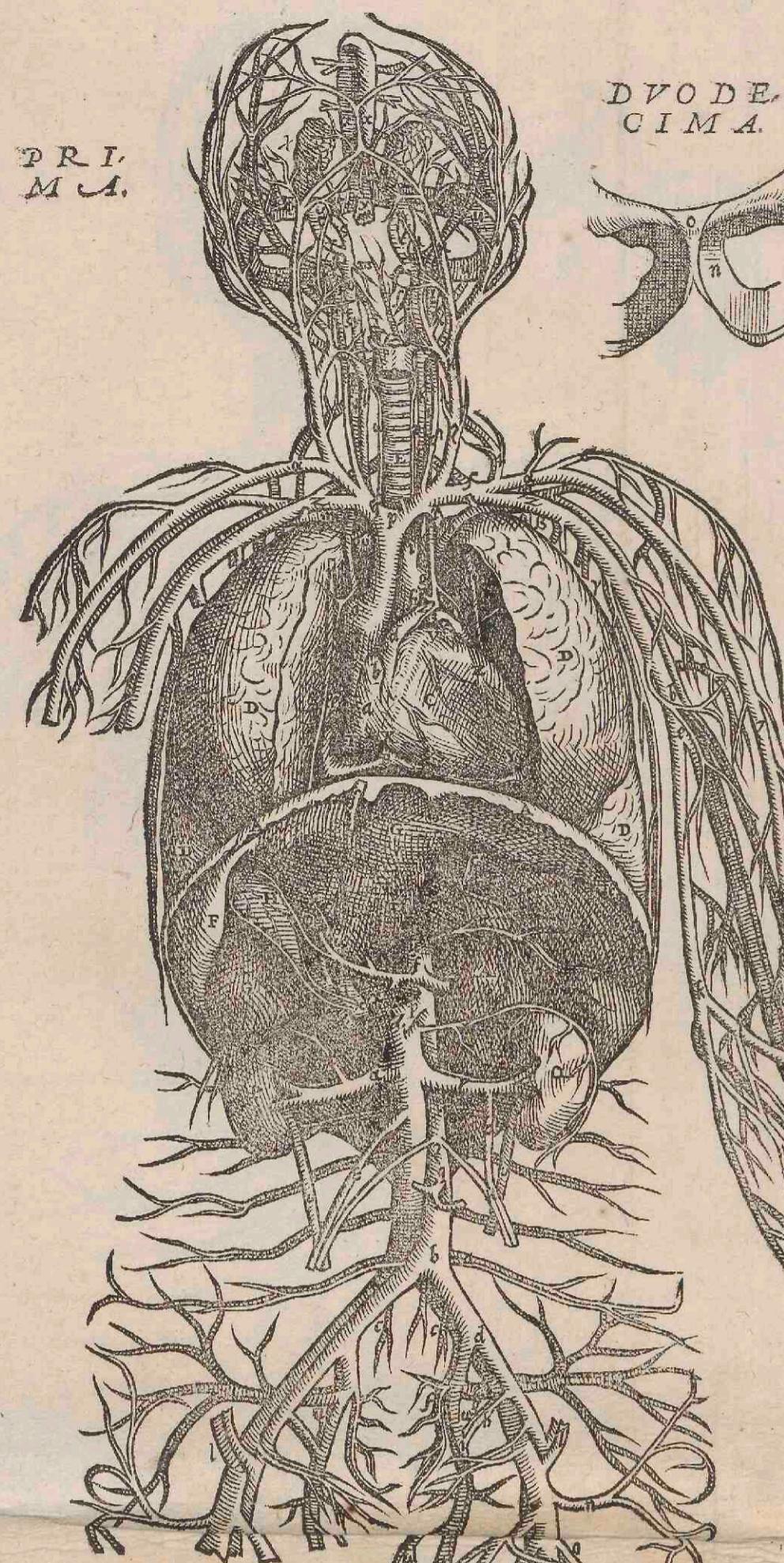
SEXTA.

AD figuram neruorum seriem in ultima totius Epitomes charta proponentem, figura multis extracta partibus glutinatur, que praeter nervorum arteriarum seriem, & nutritio- nis que cibis potuq; sit organorum, & corpori- cum ipsi subministrantia imagines, generatio- nis in mulieribus instrumenta proponit. Verum quia uiri aliquid spectanda erant, praesente char- tam parauimus, qua ab illa que figuram ultima charta committendam continet, nulla ex parte differt, praecequam in generationis organis.

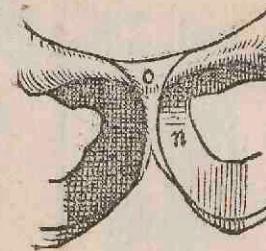
SECUNDIA.

PRIMA.

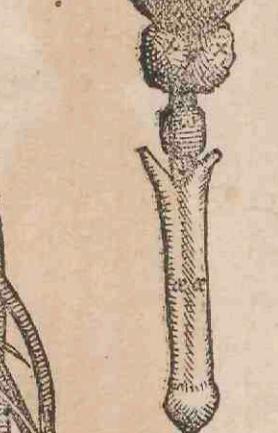
DVO DE-
CIMA.

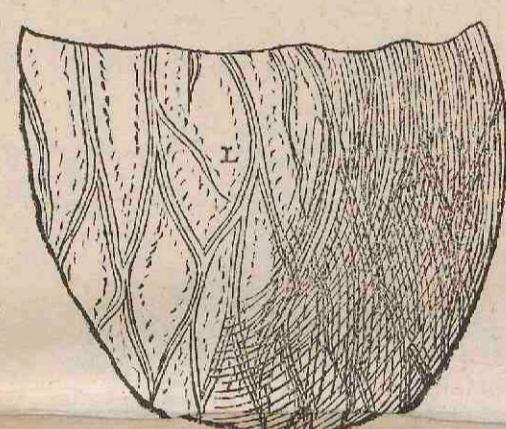
SEPTIMA.

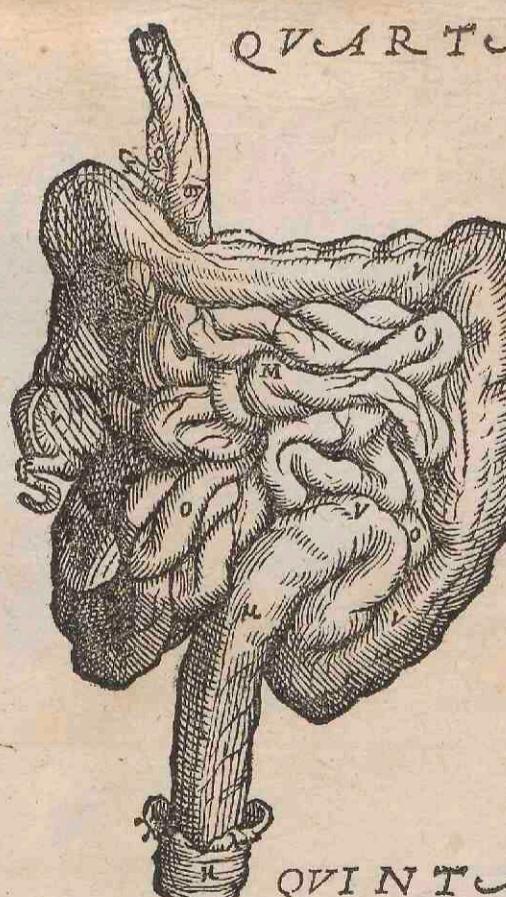
OCTAVA.

TERTIA.

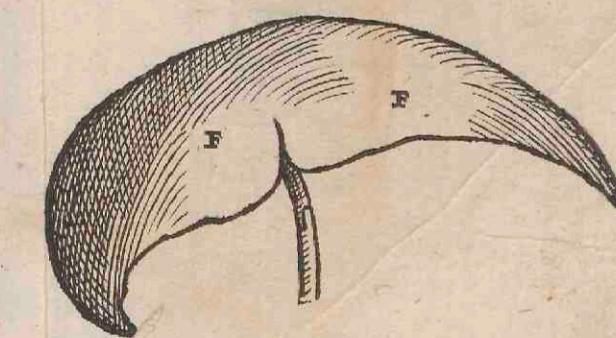
QVARTA.

VNDECIMA.

NONA.

DECIMA.

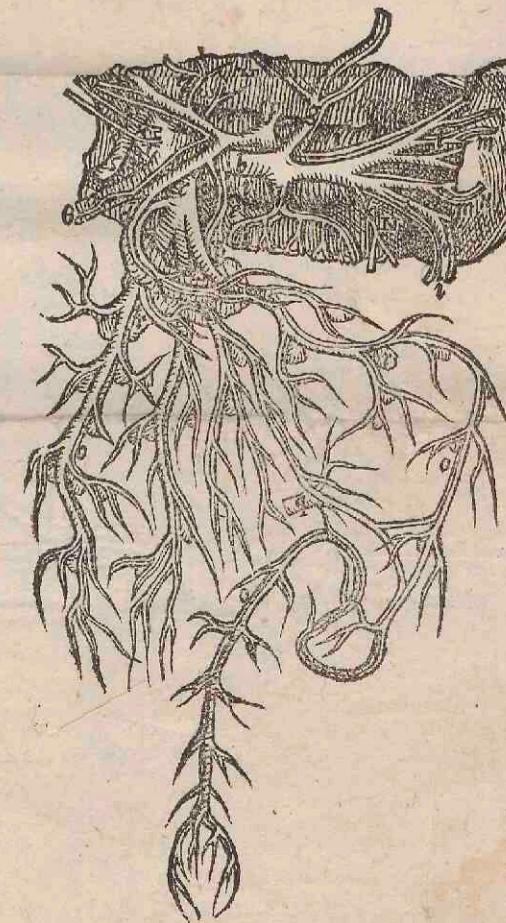
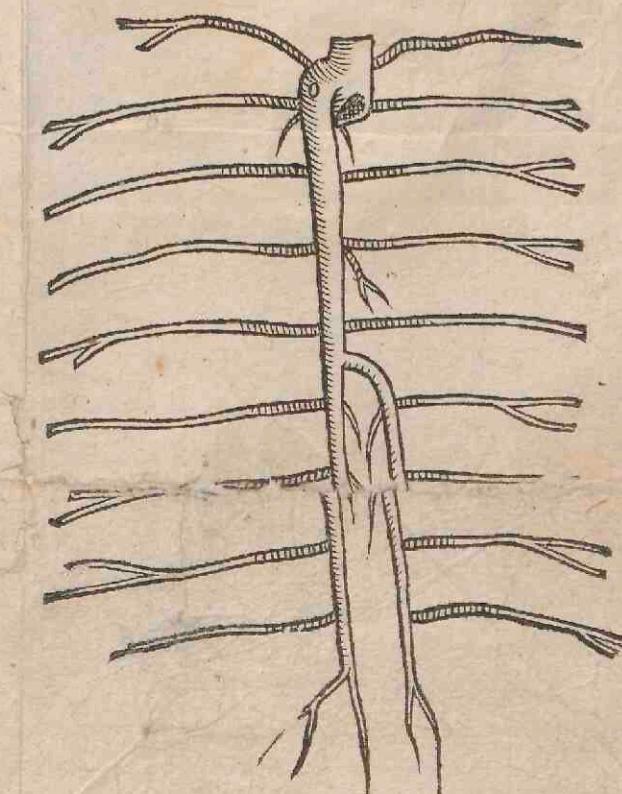

Figura qua DVO DECIMA inscribitur, si huic charta impressa sit, non ad primam figuram est committenda, uerum ad illam que quinta musculorum tabula vocatur. Hic enim pubis ossium anterior sedes cum cartilagine ossium illorum coadunante, delineatur. Quia autem glutinanda sit, promptissime observabes, quam illam a superficie char- ta recisan, altera ex parte quinta musculorum tabulae committere studebis, ubi pubis ossa ab illa uides adempta.

73
CHARTA, EX QVA FIGVRAM PARARE CONVENIT,
NERVORVM SERIEM EXPRIMIT APPENDEND

OMNES figurae hac charta impressae simul ad unam spectat, que ex capite, aut ut ut com modius duxeris, illi figurae agglutinanda uenit, que nervorum seriem proponit, ac insilio in inscripto, seu omnium ultimo spectatur. Quod eos admonitos noluimus, qui in imparata incident exemplaria, suoq; marte ac industria haec sibi concinnabunt: in quo opere tum in glutinando & singulis à superflua papyro rescidendis, tum coloribus si usum erit adhibendis, quisque quantum uolit prestabit.

Dein ut robori confundatur, toti huic chartae non inutiliter membrana subglutinabitur, priusquam tanta charta in tot frustula quatuor figuratas complectetur, dividatur, quibus numerum in hoc ascribam, ut quoque loco committenda sit, explicem, quantumque in me est studiorum labori consulari.

P R I M A M ceterorum praecipuum, ac uelut aliarum omnium basim ex figura nudam mulieris imaginem exprimit proportione, uti & ceteras omnes hic obuias delineauimus, que primam undecim in ambitu proxime ad delineationem à re liqua charta est resecanda, interim latuscula reservata in capituli uertice portione, à qua postmodum glutinari queat, simulatque reliquæ partes ipsi furent commissa.

S E C U N D A E figura stomachum & anteriorē uentriculi sedem simul cum superiori membrana omenti, harumq; partium uasis & nervis proponti, aliquot alia, priusquam prime committantur, uenient agglutinande. **T E R T I A**

exim, que posteriorē regionem exprimit, totius inferioris membranae sedis que sub colo intestino consistit, que id uentriculo exporrigitur, ita ex proportione superiori membrana omenti glutinanda est, ut omentum facculi imaginem referat. **Q V A R T A** deinde, que intestinorum imaginem spectandam offert, tertia figura tergo ea sede est committenda, qua inferioris uentriculi orificium intestinorum principio continuatur. Sedem hanc & in secunda figura et quarta positum indicabit. Quum eam quartam committitis, conducerit utring ad latera charta portionem afferuare, illamq; tertiae figura, ut quarta ualidius bareat, agglutinare. **N**unc secunda prima nervus, transuersus in primâ inibi ducens, ubi s' in humiliori septe transuersi sede occurrit, iecoris sinu indicans, quo id stomacho hac transuenti cedit. Per hoc foramen stomachum ita transmises, ut aferre arterie subiiciatur, uentriculusq; sua sede constitut. **N**exum uero ad prima figura tergum iuxta nuper dictum foramen molieris.

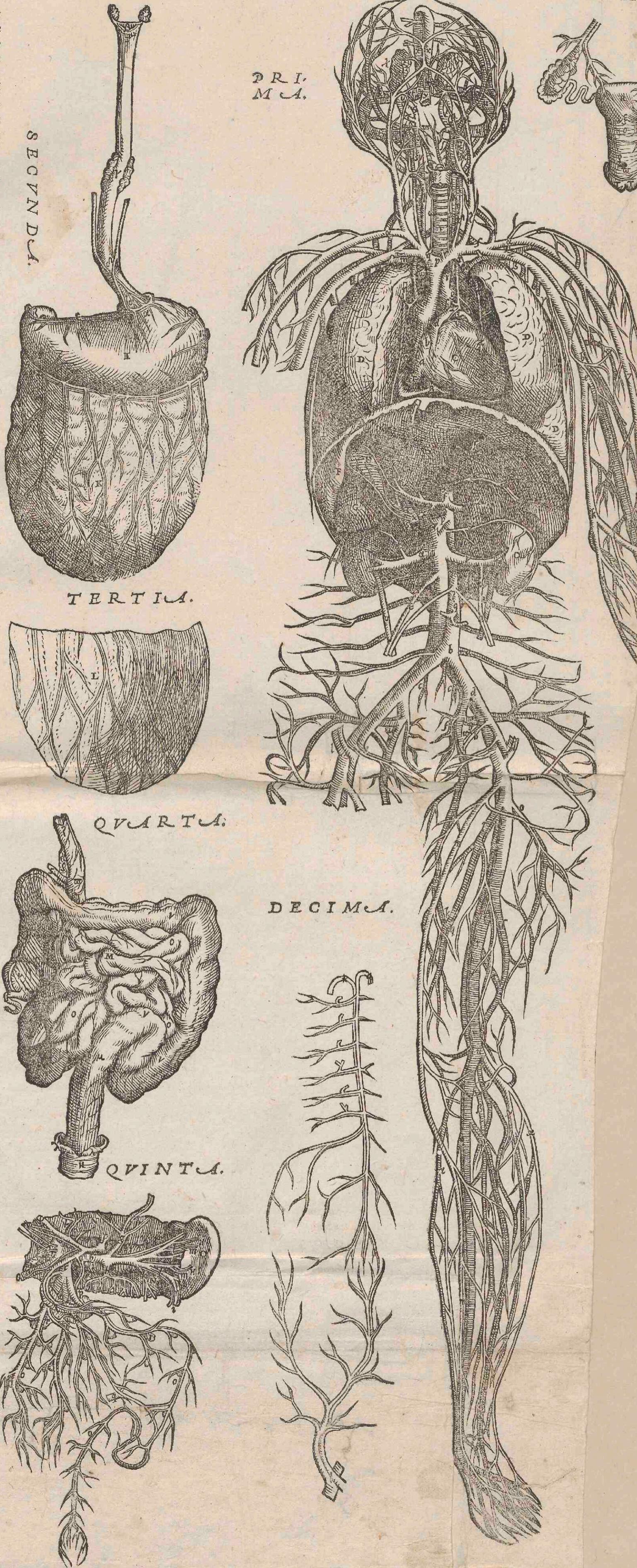
Q V I N T A figura inferioris omenti membranae portionem exprimit, que posteriori uentriculi subiicitur sedi, ac uena portæ distributionem simul cum arterijs nervisq; hac excurrentibus sustinet. Insuper præter eiusmodi uasa, hic etiā lienum cum uenis ac arterijs per mesenterium diffusis spectatur, totaq; figura ad primam in iecoris cauo ita est glutinanda, ut usq; in utrisq; figuris occurrentia in vicem respondeant.

S E X T A figura uterus cum testibus seminalibusq; uasis proponens, postquam ceterarum modo circumscribitur, primâ inibi in dextro latere et sinistro iungetur, ubi uena arterijs seminales simul coëunt, & in sinistro latere in prima figura & sexta spectantur. Quum hanc iungis, etiam **S E P T I M A**, que uescicam ac umbilici uasa simul cum meatum urinam è renibus deferentium portione, eadem sede ad primam ita est conglomeranda, ut meatus illi seminarijs uasis subglutinentur, ipsa autem uescica utero incumbat, proportione quæ possit optimam hic obseruans, quam parvum delineatio continentias faciliter tractant.

O C T AV A iecoris gibbae sedis eam portionem delineatam continet, que in anteriori corporis regione spectanti occurrit, etiā iecoris fissum refert, cui uena ab umbilico ducta inseritur. Hanc itaq; ueluti ex punto tantum, illic iecori in prima figura committit, ubi A inter F & S spectatur.

N O N A uena pari carentis seriem ostendens, ad prima figura tergum est committenda, ubi caua caudex uenam illam sine coniuge promis. atq; id fieri prompte, si ad o in ambabus figuris animu adhibueris.

D E C I M A, que duas partes, ubi à superflua papyro resecta erit, constiuet, superiori sede uenam ac arteriam dextram lateris delineatas continet, que sub pectoris osse dorsum rebentes, superiore rem abdominis sedem petunt. Hæc suo charactere q; in ingulo ad primæ figure q; glutinabuntur. * autem ad ramum primæ figure, qui ad dextrum latus & in resectus conficitur. Humilior decima figura pars uasa ostendit in inferiorem abdominis sedem excurrentes, ubi ad primam figuram sunt cōmittenda, ubi in dextro latere l' iuxta uasa crux pertinet obvii est, illorumq; uasorum apparent nitia. Nunc primam figuram charta cōmittes, que nervorum seriem proponit, & leui negotio obserabis quo sit singula sint locanda, si modo characterum indicem parvumq; descriptionem operi adhibueris.

Book by
M. fol. 92²

H. Cushing, A Bio-Bibliography of
Andr. Vesalius. New York, 1943

The 'Fabrica' and its sequelae

111

tion seen in the left hand of the fifth figure [sig. Gb, cerebellum and brain stem], and the other lying on the ground [cerebellum removed] in that place, besides the likeness of the parts of the eye. Farewell, and make good use of our well-intended efforts."

The dedication to Prince Philip dated Padua, August 13, 1542, and written in the customary laudatory manner, draws to an end with this statement:

"... I certainly have not assumed the necessity of demonstrating here how negligent we are in learning anatomy, the basis and foundation of the entire medical art, and how highly essential knowledge of the human parts is to us, who have given authority to medicine; because the intellect of each one of us abundantly confirms the fact that, in curing diseases, this knowledge deservedly claims the first, second, and third parts, and is sought especially in the affected seat, which also indicates (besides other things) the proper use of remedies. Nay indeed, those who are dedicated to the old medicine, which now is restored almost to its pristine glory in many schools, are beginning to understand sufficiently that far too little energy and sweat have been expended in anatomy, from the time of Galen until the present; for, even if Galen is easily the foremost of the masters of this subject, still he never applied himself to the human body, and it is concluded now that he described (I shall not say, imposed on us) the anatomy of the ape rather than of man, although the former differs in structure from the latter in many parts . . ."

VI.B.—1*

EPITOME 1st ed.

Basel, June 1543

Title (Fig. 75): [upper scroll in frontispiece] Andreæ Vesalii / Brvxellensis, scholæ / medicorum Patauinæ professoris, suorum de / Humani corporis fabrica librorum / Epitome. / [lower scroll] Cvm Cæsareæ Maiest. Galliarum Regis, ac Senatus Veneti gra/ tia & priuilegio, ut in diplomatis corundem continetur. / [below frontispiece] Lectori. / [12 lines in ital.] / Basileæ.

Colophon: [Ma] Basileæ, ex officina Ioannis Oporini, Anno M D XLIII. / Mense Iunio.

Contents: Aa frontispiece, title, privilege and address to reader.

Collation: Large fol. A-M¹, [N-O¹]; 14 unnumbered ll.

Ab dedication to Prince Philip dated August 3, 1542.

* Since VI.B is a separate publication, a deviation from de Feyfer's enumeration seems advisable. Our VI.B.1 he listed as VI.B.6 in continuation of the *Fabrica* editions.—H.C.

Bab Chapter I on bones and cartilages.

Bb-Da Chapter II on ligaments and voluntary muscles.

Da-Ea Chapter III on organs of nutrition.

Ea-b Chapter IV on the heart and its function.

Eindblad
O beschouwd

Eb/Fb Chapter V on the cerebrum and its nerves.

Fb/Ga Chapter VI on organs of generation. Directions follow on *Ga* running across page which read: "End of the enumeration of all the parts included in the Fabric of the Human Body. It is followed (*excipit*), as far as possible, by their full and entire delineation in the following pages, which should be consulted in the order prescribed in the prefatory note." On lower half of *Ga* is a woodcut portrait of Vesalius measuring 194 by 145 mm.

Gb front view of skeleton, largely denuded, showing deep or fifth muscle layer; skull and brain accessories. Lettering and legends to left and right of figure including directions for cutting and mounting of figs. from the last two unsigned leaves.

Ha back view of third and fourth layers of deep muscles. Lettering and legends to left and right.

Hb third muscle layer, from in front, with lettering and legends.

Ia first and second muscle layers from behind with lettering and legends.

Ib first and second muscle layers from in front, with lettering and legends.

Ka lateral view of celebrated thinking skeleton from the *Fabrica*, with the inscription on pedestal changed to a mournful Latin pentameter distich which may be paraphrased:

"All splendor is dissolved by death, and through
the snow-white limbs

The Stygian colour lays waste the beauty of the
form."

Kb nude male figure holding skull, designed to show the surface anatomy. Descriptive text.

La nude female figure, same purpose, with text.

Lb index of characters (lettering) marking all figures.

Ma chart of brain and nerves [used in *Fabrica*, sig. p4]; also errata, register with directions for binding, and colophon. The register and directions read in translation as follows: "Series chartarum. A B C D E F G H I K L M, in addition to two unsigned leaves; from one of these is to be prepared a figure to be pasted to the figure on the verso of leaf G; from the other is to be prepared a figure to be pasted to the figure shown on this page [Ma]. The remaining 12 leaves may be bound as one deems best. It is best to join A with M, B with L, C with K, etc., so that the Epitome would consist of a quire in six, and might thus be made into a book."

Mb blank.

[*Na*] "Figuræ ad tabulam aptandam paratae, illi agglu-

tinandam" [i.e., separate figures to be cut out and mounted—see note on sig. m3 of the *Fabrica*].

[*Nb*] blank.

[*Oa*] "Charta, ex qua figuram parare convenit," etc.

[*Ob*] blank.

Note: The text is printed in roman type, two columns, 75 lines to a page; the explanations of the plates in italic. The leaves usually are (or have been) folded across centre. Two large capital initial letters (T and O) and six small ones (L, Q, O, C, I, H) from the *Fabrica* are used. The paper is heavy and durable, evidently of German make in view of the large (16 cm.) double-eagle watermark (Fig. 76) and shield counter-marks (all unrecorded).

Copies: Louvain; London (RCP); Venice (2 copies, one bound with *Tabulæ sex*); Amsterdam (2 copies); London (BM); CaMM-Os; DSG; MH; PPCP; NNNAM (in Streeter Collection, with two plates cut and superimposed); NBMS; NNC-M; MBM; MiU (Pilcher); Cushing (2 copies); Clendening; Trent. Three copies at least were printed on *vellum*. One, formerly in the library at Louvain, was destroyed by fire in August 1914. It had the plates superimposed, though I do not recall that the figures were hand-coloured as stated by de Feyfer. Another, formerly in the possession of Richard Mead, was sold May 8, 1755, to "Ball" for £8.12s.6d. and is probably the copy now in the British Museum. A third copy on *vellum* is in the Hunterian Library at Glasgow.

Copies used: H.C. (first copy), bought from Hirschwald, Berlin, November 1930, for RM. 2800. Bound in contemporary pigskin stamped "Compendium Vesali" and dated 1550. Separate leaves gathered and mounted for binding in the manner suggested by Vesalius. *Provenance:* signatures of previous owners dated 1636 and 1827. Margins of sheets show deckle edges and appear to be untrimmed. They measure 56.5 by 40.5 cm. The two unsigned folia are intact. All sheets show evidence of folding across middle.

For some years I have taken pains to measure copies as they were encountered. The greatest height of the leaves, 57.1 cm., occurs in the Streeter copy at the New York Academy of Medicine; the greatest width, 42.5 cm., was in a copy reported by Dr. Kurt Schwarz of Berlin in 1934. It is safe to say that anything over 55 by 40 cm. in a bound copy approximates the original size. Copies of the 1543 Latin and German editions bound together and measuring 54

L. Tidmarsh

by 38 cm. were sold at auction by Karl and Faber on April 25, 1931, for RM. 5000 (\$1437).

H.C. (second copy), in a modern binding, measures 48.3 by 33.4 cm. and carries the following note: "In Sept. 1909 I purchased an imperfect but very clean copy from Rosenthal in Munich for

Mk. 150. In July 1911 for 500 francs I secured a complete copy in paper covers from C. Lang in Rome. The missing leaves C, G, L, together with the two final plates were added to the Rosenthal copy and bound by Riviere in London, August 1913. The rascals cut it down to this size."

Two months after the Latin *Epitome* had appeared, Oporinus completed the printing on August 9, 1543, of a German translation by Albanus Torinus, the Rector of the University, who at this very time must have been assembling the material for his *Opera omnia* of Rhazes, printed two years later at Basel by Heinrich Petri, in which Vesalius' *Paraphrasis* of the ninth book [cf. I.3] was incorporated.

The German edition of "Albanus züm Thot," as he signs himself, is far more rare than the Latin issue and is placed by de Feyfer under his group VI.C, on the grounds that it is a combination of VI.A and VI.B; but that is in a sense true also of VI.A.1, which has two figures from the *Epitome*. It contains a dedication by Torinus to the Duke of Württemberg emphasizing the importance of the work for German students and reiterating the statement of de Necker: namely, that Vesalius had compressed in these few pages all that Galen had spread over seven and twenty books. The dedication is dated August 5th, four days before the date of the colophon.

In the arrangement of the plates and the textual material, this German edition conforms with its predecessor so far as the use of gothic type permitted. As this takes up more running space than roman type, it was necessary to use 19 sheets instead of the 14 previously used, even with 92 lines instead of 75 to the printed page. To print Chapter I, for example, in roman type required 200 square inches of paper in contrast to 240 square inches required for the gothic type. As before, the separate sheets were evidently issued unbound, though in this instance no suggestions for binding were supplied. Various ways of saving space were employed. The copious marginal Greek synonyms, for example, were omitted probably for reasons easily conjectured, leaving only occasional Latin ones for the German anatomical terms. Whereas the legends for the lettering in the Latin issue could be squeezed in on the same plate to the right and left of each figure, this would have been impossible for the German text, so that an extra page facing each figure when possible had to be utilized for this purpose. As this provided a little more space than was needed, some extra figures not in the Latin issue were borrowed from the *Fabrica* to fill out the pages. All things considered, it must have presented a considerably more difficult task